

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

VTĚLENÝ BŮH

cena 45 Kč

ročník 101

2/2025

Evangelický měsíčník

- 8 Rozhovor s řádovou sestrou Anežkou – J. Hofmanová
- 12 Boží vtělení a my – P. Gallus
- 25 Žijeme v jedné církvi: Královéhradecký seniorát – D. Ženatá
- 29 Synod dal zelenou stavbě budovy EA – A. Rozbořilová

sobota 29. března 2025

Praha, Jungmannova 9 (Husův dům)

Co by měl vědět každý presbyter VIII

- 9.30 úvodní pobožnost (Lenka Ridzoňová)
9.45 Vedle sebe, nebo spolu? Jak se ve sboru propojovat (Lenka Ridzoňová)
10.45 přestávka
11.00 Témata, která církev rozdělují (Jan Lavický)
11.45 K čemu nám je ústřední církevní kancelář? (Martin Balcar)
12.30 polední přestávka – oběd – bagety
13.30 seminární část
Prohlídka ústředí církve
Sdílení o tom, co z četby nebo audiovizuálních děl mě těší, inspiruje
(prosíme, hlase předem, s čím byste přijeli)
Ukázka výukových lekcí o církvi a jejím vyznání i organizaci (Jan Bušta)
15.00 závěr
-

Prosíme, hlase se do pondělí 24. března 2025
na: akce.e-cirkev.cz.

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

Ústřední církevní kancelář ČCE
Oddělení výchovy a vzdělávání
e-mail: vychova@e-cirkev.cz, tel.: +420 224 999 233

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *J. Keřkovský*
- 8** Rozhovor s řádovou sestrou Anežkou Najmanovou – *J. Hofmanová*
- 12** Boží vtělení a my – *P. Gallus*
- 14** Muž bolesti v křesťanské ikonografii – *K. Kolářová Takácsová*
- 16** Co se s Bohem stalo v Nikáji? – *J. Tengler*
- 19** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 25** Církev není chudá, ale bolestí je nedostatek farářů – *D. Ženatá*
- 29** Výstavba nové budovy Evangelické akademie dostala zelenou – *A. Rozbořilová*
- 32** Kázání na hoře na krušnohorském pomezí – *J. Šamšula*
- 33** Tématem Aliančního týdne modliteb letos byla Ježíšova podobenství – *A. Rozbořilová*
- 35** Každý den pod zorným úhlem věčnosti – *M. Wernisch*
- 36** Oddaný evangelík a pronikavý diagnostik církve – *I. Ryšavý*

DIAKONIE

- 39** Energie, která se vrací – *A. Šůra*
- 41** Na konci roku 2024 byla založena Diakonie Ukrajina – *J. Kozubková*

SLOVO

- 43** Průkopnictví: Když nasloucháme kontextu – *J. Tomeš*
- 44** A přece jsem na to nezůstal sám – *J. Hamr*
- 46** S respektem, soucítěním a ohleduplností – *L. Ridzoňová*
- 47** Století plné života – *D. Ženatá*
- 48** Poslední slovo – *Z. A. Eminger*

ÚVODNÍK

Deus ex machina

Do přípravy tohoto čísla se tělesnost promítla více, než jsme původně zamýšleli. Jednoho z redakčních kolegů totiž skolila nemoc. Ve vrcholící sezóně respiračních onemocnění to není nic podivného – ostatně, kdo zrovna nesmrká, ať hodí... kapesníkem. Jenže shodou okolností postihla indispozice klíčového kolegu. Akutně tedy hrozil výpadek dvou důležitých článků, který by znamenal buď obsahově nedostačující časopis, anebo výrazné zpoždění jeho vydání. Napřela jsem tedy všechny své šéfredaktorské síly, které mi týden po uzávěrce, těsně před plánovaným odevzdáním podkladů k sazbě, zbývaly, a obepisovala i obvolávala různá místa po církvi se zoufalým voláním o pomoc. Skoro by se chtělo říct, že jsem články sháněla po všech čertech. Ale to by bylo nedůstojné vůči těm, o nichž bude záhy řeč. Čtvrteční pracovní den byl dlouhý, přesto jsem po 19. hodině večer z kanceláře odcházela spíše s poráženeckým pocitem. Článek se mi obstarat nepodařilo. Nebo...? Naštěstí jsou v naší církvi stále dobré duše! Hned v pátek ráno se ve schránce objevil mail od Petra Galluse, že by ještě během dopoledne něco poslal. Záhy mi zvonil telefon – Jiří Tengler. Prý má v hlavě téma, o kterém by rád napsal. A ještě ve čtvrtek mi do ponuré cesty tramvají cinkla zpráva od nemocného kolegy. Žije, ba co víc – prý článek dodá! Večer se z Brna ozval i Ondřej Macek, ale jeho pomoc nakonec už nebyla potřeba. A tak se řízením dobré Boží ruky stalo, že únorové číslo je nejen zachráněno, ale dokonce je snad lepší, než jsme původně plánovali. Je to jako v tom příběhu o svatbě v Káni. A tak i my, ač jsme málem neměli čím naplnit číslo, máme nakonec tři výborné texty. Doznávám svoji malověrnost projevenou předkolapsovým stavem. Ale znovu se ukázala Boží dobrota a blízkost – tentokrát vtělená do textů bratří Galluse a Tenglera. Chci jim – i br. Mackovi – na tomto místě ještě znovu poděkovat. A vám, čtenářům, může být tato historka inspirací, že pod Božím vedením není nic předem ztraceno.

Adéla Rozbořilová

Vrcholí čtvrtý ročník studentské literární soutěže

Českobratrská církev evangelická v polovině ledna zahájila už čtvrtý ročník literární soutěže pro žáky a studenty. Tentokrát na téma „Důstojnost ve chvílích, kdy ztratíme půdu pod nohama“. Soutěž se koná v rámci Mezinárodních dnů proti rasismu v Česku a jejím cílem je podpořit vzájemné porozumění i boj proti diskriminaci. Letošní ročník se zaměřuje na otázku důstojnosti v situacích, kdy lidé ztrácejí své zázemí, domov, blízké nebo sociální status. Soutěžící se mají zamyslet nad tím, jak si zachovat důstojnost v těžkých chvílích nebo jak důstojně jednat s těmi, kteří se ocitli v podobné situaci.

A co nám může brát pevnou půdu pod nohama? Třeba strach, dezinformace, prohlubující se sociální problémy a polarizace společnosti. Nebo válka na Ukrajině, která připravila o domovy už miliony lidí. S velkou rychlostí a ničivou silou umí udeřit i přírodní katastrofa, jak jsme se mohli přesvědčit během loňských povodní. To jsou nejen možné náměty pro studentské práce, ale také témata, o nichž bude řeč v prostorách Senátu Parlamentu České republiky během březnové konference, kterou pořádá Českobratrská církev evangelická a již zaštilil předseda Senátu Miloš Vystrčil. Právě na tomto setkání budou nakonec vyhlášeny výsledky soutěže a autoři prací si zde slavnostně převezmou věcné i finanční ceny za svá díla. Soutěží se ve čtyřech kategoriích podle věku a jazyka: mladší česká kategorie (10–15 let), mladší ukrajinská kategorie (10–15 let), starší česká kategorie (16–21 let) a starší ukrajinská kategorie (16–21 let). Soutěž probíhá od

16. ledna do 25. února 2025 a práce se odevzdávají elektronicky prostřednictvím formuláře na webových stránkách e-cirkev.cz/soutez – tam lze najít i kompletní pravidla a další informace.

Hof

Ve sbírce Krabice od bot se sešel rekordní počet dárců

Třináctý ročník tradiční sbírky vánočních dárců Krabice od bot přinesl radost tisícům chlapců a dívek i jejich blízkým. Štědrí dárci přinesli do sběrných míst celkem 54 501 slavnostně zabalených krabic plných překvapení pro děti v nouzi. Do vytipování rodin a rozvážení dárců před Štědrým dnem se zapojilo celkem 800 dobrovolníků a 900 různých organizací. Velké poděkování patří všem dárcům, dobrovolníkům i organizacím, díky kterým měly desetitisíce rodin radostnější Vánoce.

„Už před spuštěním vánoční sbírky jsme věděli, že tentokrát budeme potřebovat ještě více dárců než v roce předchozím. Do online systému naši dobrovolníci zadali téměř 55 tisíc dětí a rodin, které žijí v neutěšených podmínkách. Je to odraz zhoršující se finanční situace lidí žijících především v regionech. Jsem opravdu vděčná všem, kteří se do organizace sbírky zapojili, dárcům i firemním partnerům, že se nám společně podařilo ke všem těmto dětem doručit radost,“ děkuje Zdeňka Marešová, členka správní rady Diakonie ČCE, která vede oddělení péče o dárce.

Pro mnohé děti bydlící v azylových domech nebo ubytovnách a rodiny samoživitelů jsou dárky ze sbírky Krabice od bot ty jediné, které si

mohou na Štědrý den rozbalit. Zároveň jsou pro ně připomenutím, že mají okolo sebe lidi, kteří na ně myslí a jsou připraveni jim pomoci. Na mnohých místech po celém Česku bylo předávání dárků spojené s připomenutím vánočních zvyků během slavnostních setkání doprovázených smíchem a uvolněním.

Vedle sbírky vánočních dárků mohou dárci přispívat kdykoliv finančním darem do sbírky Krabice online. V její adventní části se podařilo vybrat celkem 4,4 milionu korun. Z těch pak Diakonie ČCE hradí dětem například učebnice, terapie, doučování, ale i sportovní kemp, jazykový kurz či letní tábor.

krabiceodbot.cz, foto: J. Joachim

Ekumenický týden modliteb předznamenala návštěva kardinála Kocha v Praze

Česká biskupská konference a Ekumenická rada církví v ČR (ERC) společně připravily další ročník ekumenického Týdne modliteb za jednotu křesťanů (TMZJK). Tato celosvětová ekumenická iniciativa tradičně připadá na období 18. – 25. ledna, také v České republice se k ní připojují křesťanské komunity napříč denominacemi.

Téma letošního týdne modliteb znělo „Věříš tomu?“ (J 11,26). Motto organizátoři zvolili i s ohledem na 1700. výročí konání tzv. nicejského koncilu (325), kde bylo mj. formulováno znění tzv. nicejského vyznání, později pozměněného a známého jako vyznání nicejsko-cařihradské. K tomuto krédu se řada církví (včetně ČCE) hlásí i dnes.

„To, co možná pro některé jiné části světa může být otázkou téměř nadbytečnou, je pro nás otázkou existenciální: Věříš? A my všichni

jsme pozváni, abychom na tuto jasnou Ježíšovu otázku položenou Lazarově sestře Martě odpovídali slovy ekumenického vyznání víry formulovaného na nicejském koncilu: Věříme!“ uvádějí ve společné předmluvě k českému vydání pracovních textů biskup Tomáš Holub a předseda ERC Tomáš Tyrlík.

Liturgické materiály připravuje každý rok jiná pracovní skupina, ty letošní vytvořili členové ekumenické komunity v italském Bose.

Už v předstihu, 8. ledna 2025, se v rámci TMZJK v pražském kostele sv. Voršily konala ekumenická bohoslužba. Tě společně předsedali pražský arcibiskup Jan Graubner a předseda ERC Tomáš Tyrlík. Přítomna byla také řada zástupců členských církví ERC včetně synodního seniora ČCE Pavla Pokorného. Vzácným hostem, který v rámci bohoslužby pronesl kázání, byl kardinál a prefekt Dikasterie pro podporu jednoty křesťanů Kurt Koch. Ten přijel do Prahy převzít z rukou rektorky Univerzity Karlovy Mileny Králíčkové čestný doktorát.

kardinál Kurt Koch

Ve své promluvě Koch vyzdvihl význam nicejského koncilu. Zdůraznil také roli modlitby jako jádra ekumenické myšlenky. „Modlitba za jednotu křesťanů tedy představuje jádro všeho ekumenického úsilí. (...) Ústřední význam modlitby za jednotu tak prozrazuje, že ekumenické úsilí je především duchovní úkol, který se vykonává v přesvědčení, že ekumenické dílo započal Duch svatý a on ho také dokončí a ukáže nám cestu.“

ARO

TÉMA: VTĚLENÝ BŮH

Ježíši

když ses modlil
v zahradě Getsemane
byla noc
zima a tma

byl jsi sám
tak hrozně sám

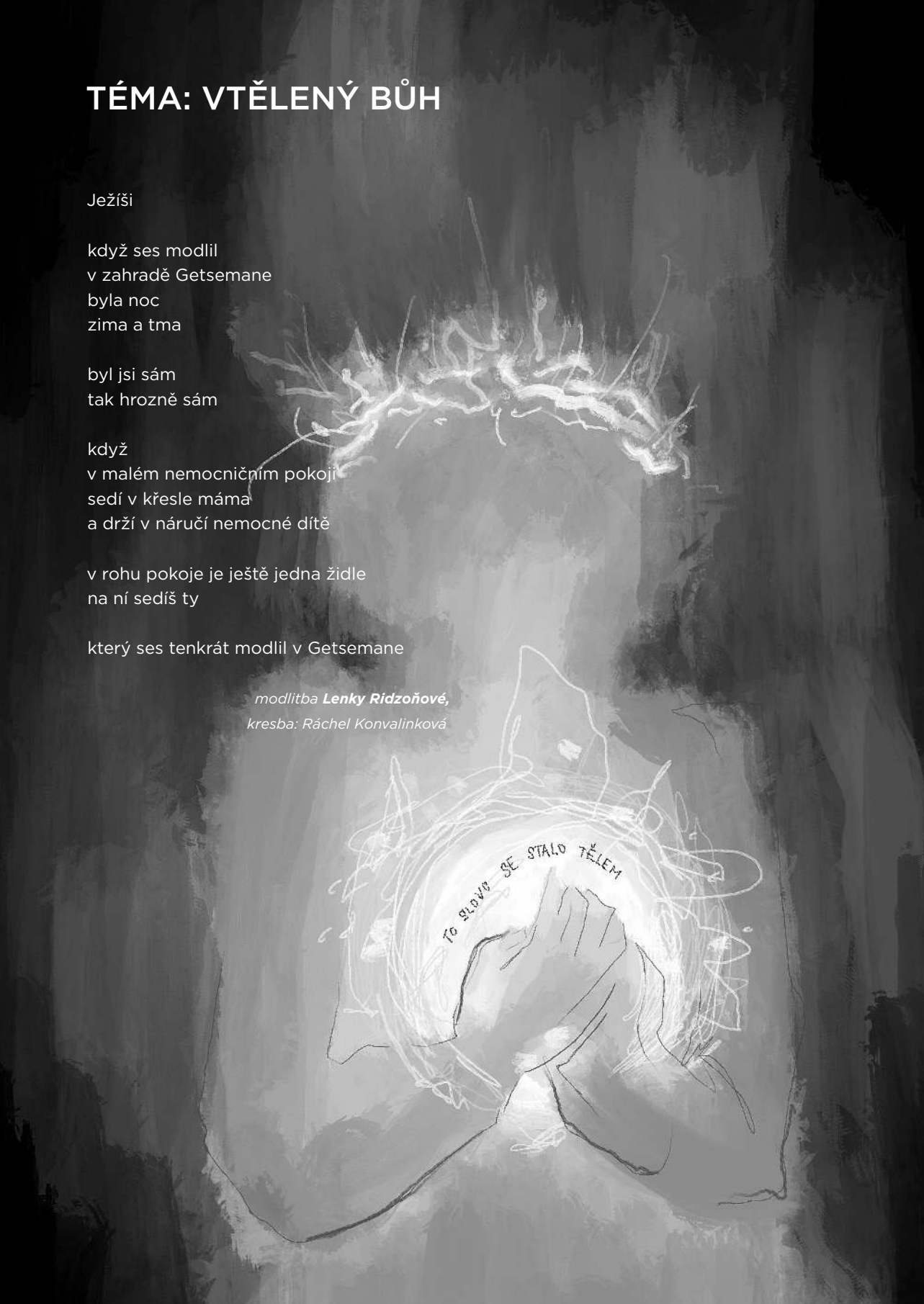
když
v malém nemocničním pokoji
sedí v křesle máma
a drží v náručí nemocné dítě

v rohu pokoje je ještě jedna židle
na ní sedíš ty

který ses tenkrát modlil v Getsemane

modlitba **Lenky Ridzoňové**,

kresba: *Ráchel Konvalinková*

TO SLOVO SE STALO TĚLEM

A Slovo se stalo tělem

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh.
(J 1,1–5.14–18)

„Na počátku bylo Slovo a to slovo bylo u Boha a to slovo byl Bůh.“ Tak začíná Janovo evangelium, které nevypráví o Ježíšově narození, ale bere to z většího odstupu: to aby bylo jasno, že co Bůh lidem přeje, to tu bylo od samého počátku a platí to pořád.

Co nám přeje, to různé postavy v Bibli nazývají třeba Boží království nebo opravdu dobrý život (tak dobrý, až se mu přezdívá věčný). Všelijací zajímaví mužové a ženy lidem stavěli před oči, co Bůh nabízí a jak my se s tou nabídkou k vlastní škodě všelijak míváme.

Skrze to Slovo povstalo všechno, co kdy bylo, je a bude. Slovem byl stvořen tento svět. Ale kdyby jenom to: Slovo nás provází celou tu dobu, co tu jsme. Abychom měli život (ten věčný). Kvůli tomu byl dán lidem skrze Mojžíše Zákon – ale víte, jak to bylo: vzešla z toho historie nářku a nevěry (čtete Bibli, tam to všechno je). Odpovědní a zbožní mužové nesli tu nevěru tuze těžce, a tak se snažili upřesňováním zákona předejít všem temným nápadům, které kdy na člověka ještě přijdou. A bylo těch upřesnění tolik, až se do nich lidí zaplétali a začali je vnímat ne jako oporu a pomoc, ale jako přítěž a klec. A přitom je to Slovo mělo vést úplně jinam než do klece: naopak ke svobodě a k zaslíbené zemi.

Slovo, které tu bylo od počátku, se pak stalo tělem. Narodil se Ježíš. Byl to opravdický člověk, takže přišel mezi své, ale oni ho nepřijali, protože v něm to Slovo nepoznali. Předtím Bůh podnikal lecjaké pokusy, jak nám to své přání a nabídku dopravit, ale tenhle člověk je Boží syn a o nebeském Otci nám řekl úplně všechno, co potřebujeme vědět.

Kdyby Bůh chtěl, mohlo se Slovo stát něčím jiným než tělem. Třeba knihou, ve které bychom si s úctou četli – jenže se stalo tělem. Což má několik nevýhod: třeba tu, že u těla nevíte, co bude dělat dál a jak zvládne trápení, nemoci, stárnutí nebo všelijaká pokušení. Je to otevřený příběh. Ale je tu i nesporná výhoda: ani my nejsme kniha, do níž by bylo vše dobré (či zlé) jednou provždy zapsáno. I my jsme těla vystavená všelijakým rizikům. Slovo se stalo tím, čím jsme i my.

Mojžíš doručil lidem Zákon. Ježíš jim Zákon nedoručil (ani opravený, ani úplně nový), zato se skrze něj stala milost a pravda neboli to, co nám Bůh přeje. Stalo se to v jeho příběhu a ten příběh je otevřený: Ježíšova smrt ho neukončila a zůstal otevřený pro všechna těla (a duše), která se k tomu, co nám Bůh přeje, chtějí vírou taky připojit.

Jan Keřkovský, foto: pexels.com

Všechno se točí kolem vtělení Krista

Skrze Ježíšovo narození, smrt a vzkříšení máme otevřené dveře do života věčného

Když tu a tam zazní někde ve veřejném prostoru název Bílá hora, často se jedná o symbolický pojem, o odkaz na cosi jako národní trauma. Bílá hora je spojena s bitvou, která na dlouhá léta ovlivnila svobodu vyznání a život v českých zemích. Zároveň je ale v současnosti i domovem a místem ekumenických setkání. O tom, jak se na Bílé Hoře žije a jaké světlo do toho vrhá Boží vtělení, mluví v našem rozhovoru sestra Anežka. Anežka Marie Najmanová (nar. 1967 v Kroměříži) vystudovala Stavební fakultu na VUT v Brně. V r. 1992 vstoupila do kláštera benediktinek v Przemyślu (Polsko). V roce 2004 přestoupila do Kommunität Venio v Mnichově, odkud byl v r. 2007 založen klášter na Bílé Hoře v Praze – v současnosti jediný klášter benediktinek v Čechách. V komunitě vede Dům pro hosty, má na starosti skupinu oblátek (žen žijících podle Benediktovy řehole mimo klášter), je ekonomkou kláštera. Zajímá se o historii, architekturu a už od dětství i o letecký provoz a letadla, za která se denně modlí.

dobré něco takového založit v Čechách. U nás nebyl od roku 1919 žádný klášter benediktinek, takže jsme měly možnost začít něco zcela nového. Náš životní styl úplně nezapadá do klasického pojetí řeholního života. Nejvíce nás odlišují dvě věci: nenosíme hábit, pouze na společnou liturgii si oblékáme chórový plášť a závoj; druhá věc je naše každodenní civilní zaměstnání. Každá z nás má možnost pracovat v oboru, který vystudovala nebo v němž pracovala před vstupem do kláštera. A ještě třetí element: některé z nás jsou OSVČ. Takže náš život na Bílé Hoře je každodenní snahou propojit barokní poutní areál s naším moderním přístupem k životu.

Anežka Najmanová

Můžete čtenářům přiblížit, kde se vzalo vaše společenství a jak se v současnosti žije na Bílé Hoře?

Když jsem v roce 2003 poznala mnichovskou Kommunität Venio, napadlo mi, že by bylo

Apoštol Pavel přirovnává křesťanstvo k tělu Kristovu, v němž má každý úd své místo. Jaké místo mají v těle Kristově benediktinky? V čem je specifikum řehole benediktinek?

Heslem našeho řádu je „Aby byl ve všem oslaven Bůh“ (1Pt 4,11). Máme-li tento verš z Listu Petrova na mysli, pak není důležité, kde je naše místo v církvi. Není tak podstatné „co“ dělám, ale „jak a proč“. Naší zásadou je udělat všechno co nejlépe a ve správný čas tak, jak je v daném okamžiku v mých možnostech: poctivě, zodpovědně, se srdcem.

V ČCE se příliš často nemluví o povolání k řeholnímu životu, ale asi to nebude tak, že by se objevovalo jen mezi katolíky. Ostatně řada lidí nalezne cestu k víře až v dospělosti a zprvu se ani v církevním prostředí a mezi konfesemi neorientuje. Pokud to není příliš osobní, jak jste svou cestu k současnému povolání právě zde rozpoznala vy?

V Čechách existují řeholní řády jen v katolické církvi. V německém Schwanbergu (u Würzburgu) ale žije ženská řeholní komunita evangelické luterské církve, dokonce podle Benediktovy řehole. Vznikla podobně jako Venio na základě liturgické obnovy v letech 1920–1930. Určitě by se i v Čechách mezi nekatolíky našla povolání k řeholnímu životu. Důkazem toho je i naše současná abatyše Francesca Šimuniová, která před vstupem do Venia a konverzí ke katolickému vyznání byla pokřtěna v ČCE. Moje osobní povolání začalo těsně před listopadem 1989. Přitáhl mě způsob slavení liturgie, gesta apod. Povolání jsem rozpoznala díky dnešnímu arcipatovi Prokopu Siostrzonkovi, který má velkou zásluhu také na tom, že se benediktinky vrátily do Čech a že můžeme být na Bílé Hoře. Ale moje cesta na tuto horu byla velmi daleká přes několik klášterů v různých zemích Evropy.

Co by se dělo, kdyby za vámi přišel člověk s touhou připojit se k řeholnímu společenství? Jak vypadá obvyklá „procedura“?

Konkrétně u nás na Bílé Hoře to probíhá tak, že pozveme dotyčnou osobu na modlitbu a ke

stolu, abychom se navzájem poznaly. Po několika pobytech u nás a setkání s naší představenou Francescou může vstoupit do tzv. postulátu, kde se seznamuje s řeholním životem. Zhruba po půl roce začíná noviciát, ten je zatím v Mnichově, což předpokládá určitou znalost němčiny. Při vstupu do noviciátu se z postulanky stává sestra, dostává chórový plášť a bílý závoj, případně si může zvolit nové jméno. Po dvouletém noviciátu požádá o složení prvních slibů (časných), na období 3 let. Pokud nejsou žádné vážné překážky, může sestra po třech letech složit sliby věčné. Jedná-li se o sestru z pražské komunity, může se vrátit do Prahy už ve druhém roce noviciátu a složit první sliby zde. Jsme jedna komunita na dvou místech, takže Češka se může rozhodnout žít v Mnichově a naopak. Ale není tomu tak, že bychom se po několika letech stále stěhovaly jako v jiných řádech – slibujeme totiž také stálost místa, stálost v komunitě.

letecký pohled na poutní areál na Bílé Hoře

Tématem tohoto čísla je „Boží vtělení“, Boží sklonění se k člověku. To je podivuhodná zpráva o Bohu, ale také o člověku, o těle, o tomto světě. Jaká zpráva je to pro vás?

Pro mě je to krásná zpráva – určitě to musel být pro Ježíšovy současníky velký šok, když se jim ►

to snažil dát najevo. Moc nechápali, jak tomu rozumět. My, dnešní křesťané, máme výhodu v tom, že už známe Starý i Nový zákon, tedy celé zjevení, a i tak nám to někdy do důsledku nedochází. Pro mě osobně je na tom nádherné vědomí, že jsem stvořena Slovem a v něm a skrze něho existuji. Vnitřně ve mně hodně rezonují slova ze Skutků apoštolů, když Pavel v Aténách říká: Byli jsme stvoření, abychom hledali Boha, zdali se ho snad nějak můžeme dohmatat a nalézt ho. Vždyť od nikoho z nás není daleko, v něm totiž žijeme, pohybujeme se a jsme. Jsme dokonce z jeho rodu. (srv. Sk 17,28)

Domnívám se, že Bůh ve chvíli stvoření vypověděl ke každému člověku své určité a jedinečné Slovo (Ježíš), které má každý v sobě hledat a které je klíčem k jeho osobnosti a jedinečnosti, k základu jeho bytí. A když to Slovo v sobě odkryje, najde smysl svého života, ať už je jakýkoliv. Našel jakoby klíč k sobě samému, ke své existenci. Bohužel mnoho lidí o tomto neví, postrádá smysl svého života, netuší, že skrze Ježíšovo vtělení, narození, smrt a vzkříšení má otevřené dveře do života věčného.

Čím je tato zpráva pro současnost, pro společnost, v níž sledujeme utrpení lidí ve válkách, zranění způsobená i mezi námi v církvích, znejistění?

Obávám se, že tomu lidé věnují pozornost asi tolik, jako tomu bylo v době Ježíšově. Nejeví velký zájem. Snad proto, že jim to neumíme sdělit tak, aby měli chuť se nad tím zamyslet. Každá válka, násilí a nespravedlnost jsou důsledkem toho, že nechci v druhém vidět důstojnost člověka, jakou mu dává právě vtělení Boha. „Cokoli jste udělali jednomu... mně jste udělali.“ (srv. Mt 25) Velkou roli hraje i to, že život nás, křesťanů, evidentně není úplně přesvědčivý pro druhé lidi, neoslovujeme je tak, aby se začali více zajímat. Možná musíme dát více prostoru Duchu svatému, aby skrze nás promlouval a jednal – vždyť vtělení se mohlo uskutečnit právě díky němu.

Jakým způsobem je podle vás možné tohle evangelium dnes vnášet mezi lidi?

Je to asi o tom, jak nás na základě našeho chování vnímá okolí. Osobně nejsem typ člověka, který by „veřejně evangelizoval“, proto jsem si vzala takovou zásadu, která se mi osvědčila hned v několika pracovních kolektivech: Mluv jen tehdy, když se tě ptají. Ale žij tak, aby se tě ptali! (Tu větu jsem někde přečetla, není to z mé hlavy.) Navíc je dnes význam slov čím dál menší, málo zavazující, nedá se spolehnout na něčí slovo. Tím větší má význam Slovo vtělené do našeho činu, který je vidět. Skrze obraz-vidění a prožitek dnes můžeme více oSLOVOvat. Tím ale nemyslím jen skrze sociální média, která jsou dnes zvláště pro mladou generaci důležitým prostředkem; myslím spíš to, že stále platí „příklady táhnou“.

Pro řadu lidí je představa Božího vtělení a Kristova narození možná kamenem úrazu a dokážou si Ježíše představit jen jako moudrého rabbiho. Na druhé straně v prostředí katolické církve je základem pro velkou úctu i vůči Marii. Mariin život díky Ježíšovu životu zahrnuje celou řadu událostí a zvrátů, k nimž se asi zvláště jako ženy dokážeme vztáhnout a je celá řada obrazů (charakteristik, pojetí a představ), které se o Marii vytvořily a předávají se v tradici církve. Jaký z nich je nejbližší vám?

Moje křestní jméno je Marie, Anežka je řeholní. Na naší řeholi je zajímavé, jak je christocentrická, není v ní jediná zmínka o Marii. Domnívám se, že v době, kdy Benedikt řeholi psal, byla zrovna tehdejší mariánská sporná témata vyřešena, takže nebyl důvod Marii nějak zmiňovat. Modlitba růžence a jiné mariánské pobožnosti vznikly o mnoho století později. Přesto je mi jasné, že někde za tím vším v naší spiritualitě má místo i Maria, matka Ježíšova. Podle možností stála vždy po Ježíšově boku, dělala mu zázemí, byla mu oporou. Podobně vnímám její působení, její obraz i ve svém životě. Marie jako blízká,

sestry opatství Venio

i když ne zcela v popředí – asi jako když si všimla, že na svatbě v Káni došlo víno. Maria hned ví, jak reagovat: obrátit se na Ježíše; tvořit jakési zázemí a zároveň vnímat, co se děje, a včas reagovat.

Jak rozumíte roli vašeho řeholního společenství v současné české společnosti? A daří se vám ji naplňovat?

Pro některé je důležité to, že jsme „normální“, každá máme svůj styl mluvení, oblékání, zájmy jako každý jiný člověk. A přesto je zde jistý přesah, který lidé vnímají a který je vede k zamýšlení. Vlastně se to vztahuje ke vtělení Ježíše. On také chodil oblečen jako každý běžný člověk, jedl a pil, smál se, plakal, naštvál se, a přesto mnozí cítili ještě něco mimořádného v jeho chování, mluvení. Myslím, že v tomto směru je naše úloha pro českou společnost. Dále nás řehole vybízí k tomu, abychom měli v úctě všechny lidi. Není to vždy snadné, ale třeba zájem o opětovný pobyt v našem domě pro hosty o tom vypovídá, ačkoliv se nikdy neptám, jestli jsou věřící nebo k jaké církvi patří. Všechny mám přijímat jako Krista. A další pobídka z řehole: žehnejte! Často to dělám třeba cestou v tramvaji. Ať z toho mají spolucestující nějaký benefit, když jedou s bene-

diktinkou... A název našeho opatství „VENIO“ v podstatě znamená „přicházím, abych plnil tvou vůli, Bože“ (Ž 40,8). Všechno se točí kolem vtělení Krista.

Bílá hora je v české společnosti i symbolem určité bolesti nebo prohry. Jak s dědictvím toho místa pracujete? Je něco, k čemu byste dnes lidi, třeba evangelíky, na Bílou Horu pozvaly?

Když jsme v roce 2007 na Bílé Hoře založily klášter, měly jsme z toho trochu obavy. Ale tehdy jsme musely řešit jiné věci. Postupem času se ukazovaly knihy, přednášky, které interpretovaly bělohorskou bitvu a její následky v jiném světle, reálněji, bez ideologických prvků. V té době k nám vstoupila již zmíněná sestra Francesca, která měla mnoho kontaktů v evangelických kruzích, a díky tomu jsme se začaly věnovat ekumenickým vztahům. Každý rok poblíž výročního dne bělohorské bitvy (8. 11.) se zde koná všem přístupná ekumenická bohoslužba se členy různých protestantských církví. Každý 8. den měsíce se modlíme ranní, polední i večerní chvály na úmysl sjednocení křesťanů. Zvláště na ty večerní chvály je každý zván, začínají vždy v 18 hodin. V nich je závěrečná ►

modlitba vzata z velkopátečních přímluv za všechny křesťany. Je velmi vybízející a symbolické, že poslední, co Ježíš sdělil apoštolům a také nám, jsou slova „...aby byli všichni jedno, Otče, aby svět uvěřil...“ (srov. J 17,21). Osobně

jsem ráda, že žiji v řádu, který je starší (počátek 6. století) než všechna rozdělení Kristovy církve, a tak si říkám, že jsme na Bílé Hoře správně.

Jana Hofmanová, foto: archiv respondentky

TEOLOGIE

Boží vtělení a my

Co všechno Boží vtělení obnáší a jak se vůbec vztahuje k nám dnes?

„Boží vtělení v Ježíši Kristu“ je zaběhaná fráze, ovšem vzhledem k tomu, že je nám možná právě tím dost vzdálená. Nekonečný a věčný Bůh se vtělil do konečného a smrtelného člověka. Tento člověk, Ježíš z Nazareta, navíc žil už hodně dávno a úplně jinde a jinak než my dnes.

Sice si Boží vtělení připomínáme o Vánocích, ale těžiště našeho slavení těchto svátků je úplně jinde, než aby nás vedlo k tomu, co všechno Boží vtělení obnáší a jak se vůbec vztahuje k nám dnes. Do značné míry nám stačí, že se tehdy něco stalo, takže my máme důvod nejít do práce, jíst, pít a dávat si dárky.

A přesto má Boží vtělení tehdy a tam na-prosto zásadní dopad až k nám, až do našich dní a životů. Zmíním tři nejdůležitější věci, které se týkají Božího vztahu k nám a nastavují rámec našeho vztahu k Bohu:

1. V Ježíši Kristu vstupuje Bůh do lidských kategorií.

Stává se tedy člověkem, ale přitom nepřestává být Bohem. Stará církev po dlouhých zápasech došla k důležitému rozpoznání, že v Kristu se božství ani lidství neproměňuje v to druhé, že Bůh ani člověk není v Kristu nijak transformován nebo nucen k nějaké bytostné změně. V jed-

notě osoby Ježíše Krista Bůh zůstává Bohem a člověk zůstává člověkem. Ve vtělení Bůh dokáže zůstat Bohem a člověk smí zůstat člověkem. Není třeba, aby jeden ustoupil anebo se umenšil, božství i lidství zůstává úplné a pravé. V Ježíši Kristu se tak ukázalo, že božství a lidství nejsou protiklady, ale dokáží vytvořit harmonickou jednotu. To je ovšem něco, co církev a teologie dlouhou dobu udržet nedokázaly a naopak stavěly člověka a Boha proti sobě: když má vládnout Bůh, musí jít člověk stranou. Ne tak v Kristu. V něm se ukazuje, že Bůh dokáže vládnout, a člověk může být plně člověkem.

2. Z Božího vtělení zároveň vyplývá zásadní skutečnost, že lidství je pro Boha dost dobré.

Pokud se Bůh stal člověkem jako Bůh a člověk se nemusel nijak bytostně proměnit, upravit, zkorrigovat, pak to znamená, že Bůh je schopen se zjevit jako Bůh ve svém stvoření, a lidství jako Boží stvoření je jako takové dost dobré na to, aby se v něm Bůh zjevil. Bůh nevytvořil žádné speciální komunikační kanály, žádnou zvláštní božskou řeč, žádnou zázračnou, ne-lidskou, nějak speciálně a pro běžného člověka nesrozumitelně kódovanou komunikaci. Nemá smysl hledat Boha někde mimo lidské kategorie. Nemusíme se snažit proniknout do nějakých nadlidských sfér, není třeba vyhledávat extázi, mystiku, výstup

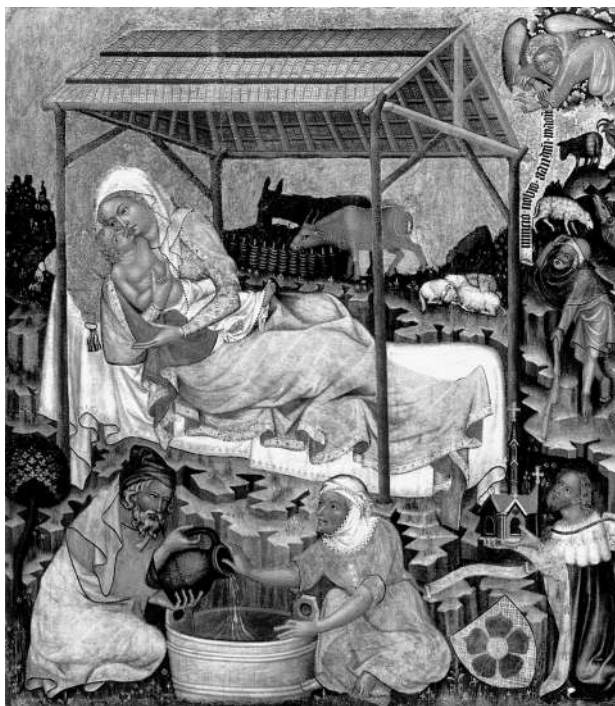
do výšin či ponor do hlubin, jako kdyby až tam bylo možné najít Boha. Ne my se máme přiblížit Bohu, to Bůh se v Kristu přiblížil člověku, když se člověkem stal. Pro vztah s Bohem se nemusíme nijak měnit. Můžeme se k němu vztahovat i mluvit o něm zcela po lidsku a bude to tak správně.

Na druhou stranu pořád platí, že Bůh zůstává Bohem a člověk člověkem. Tak jako se Bůh neproměňuje na člověka, tak se ani ve svém vztahu k Bohu člověk neproměňuje na Boha, nestává se božským – ani ve svém konání, ani ve svém mluvení. Jak to vyjádřila už stará církev, božství a lidství se nesměšuje: Bůh se stává člověkem právě jako Bůh, člověk mluví o Bohu právě jako člověk. Takže ani žádné lidské mluvení (tedy ani kázání, ani třeba lidské svědectví zachycené v biblických textech) se nestává božským. Nemusí. Pro dosvědčování Boží přítomnosti mezi lidmi stačí naše lidské jednání a mluvení. Pokud se Bůh stal člověkem, už se my nemusíme stávat bohy.

3. Bůh se zjevil člověku tak, aby to člověk ve svém lidství dokázal pochopit.

Tedy aby člověk v Božím zjevení v lidských kategoriích pochopil Boha jako Boha. Bůh se právě v těch lidských kategoriích zjevuje jako Bůh a to znamená dost provokativní věc: Bůh se v našem lidství zjevuje cele, jako on sám. Ne jen kousek ze sebe, ne jen částečně, ale dokáže se zjevit úplně a v Ježíši Kristu se tak stalo. Chceme-li tedy hledat Boha, musíme ho hledat tam, kde se činí člověku přístupným. To není nikde jinde než v člověku Ježíši. Bůh tedy není k nalezení někde mimo lidské kategorie, ale pouze skrze ně,

spolu s nimi a v nich. Chceme-li hledat Boha, nemáme se snažit vykročit někam pryč od člověka

Narození Krista (Mistr Vyšebrodského oltáře, cca 1350)

a lidských kategorií, naopak. Bez nich a mimo ně to nepůjde. Chceme-li najít Boha, nezbyvá nám, než se stávat stále více a lépe lidskými. Boží vtělení v Ježíši Kristu je tak základním vzorcem a normou pro náš vztah s Bohem vůbec. V něm Bůh sám vytváří rámec svého vztahu k člověku, aby se právě takto, lidsky, člověk vztahoval k Bohu.

Petr Gallus, upravený text z jeho knihy *Člověk před Bohem*, Praha: Karolinum 2024, s. 38–40,
foto: wikipedia.org

Muž bolesti v křesťanské ikonografii

Bolestný Kristus je věřícímu blízko

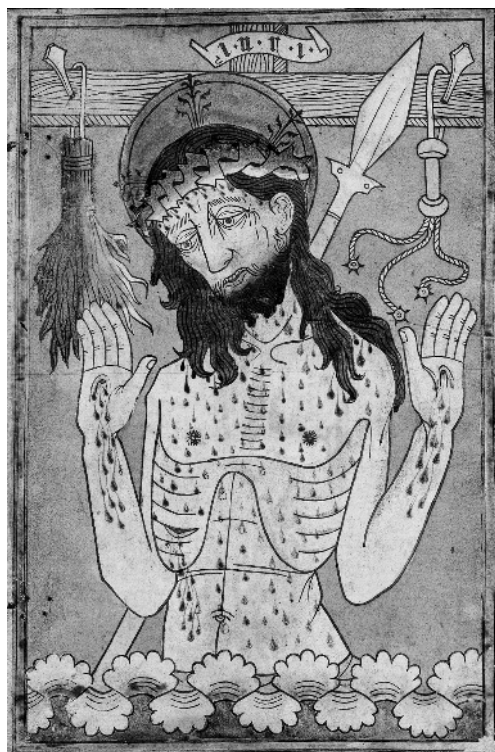
Umělecké ztvárnění Ježíše Krista nabývalo v dějinách církve různých podob. Křesťanská ikonografie podává ne-
přeberné množství příkladů, jakým způsobem umělci zpracovávali jednotlivé události Ježíšova života či obecně christologické motivy.

Zobrazení Krista se neustále pohybuje v napětí mezi Kristovým božstvím a lidstvím, jak je formuloval Chalkedonský koncil v roce 451. Pro teologii se toto dogma stalo závazným, avšak vyvážený vztah mezi oběma Kristovými přirozenostmi se ne vždy plně uchoval (a snad ani nemohl uchovat) v křesťanské zbožnosti a výtvarném umění, které soudobou zbožnost odráželo a rozvíjelo.

V křesťanském umění tak můžeme pozorovat pozoruhodný zápas, který pokaždé akcentuje jinou stránku Ježíšova bytí a příběhu. Ani jedna z obou přirozeností není samozřejmě nikdy úplně zpochybněna, avšak obvykle je patrné, která z nich byla pro umělce více určující a promítla se do daného díla. Ježíšovo božství je naznačeno především jeho důstojným postavením, vyvýšeností nad ostatní lidi i nad celý svět, jeho mocí, slávou a vznešeností. Naproti tomu Ježíšovo lidství se projevuje nejvíce v důrazu na jeho pokoru, ponížení a utrpení.

Kristovo plné lidství s důrazem na jeho bolest se významně ukazuje v námětu, který bývá označován jako Muž bolesti (Vir dolorum, Schmerzensmann). Pod vlivem žebra-vých řádů se rozšířil ke konci 13. století. Důležitým teologickým zdůvodněním pro tento motiv se stal – samozřejmě kromě pašijních příběhů –

popis trpícího Hospodinova služebníka z Izajáše 53, který byl již od počátku církve vztahován na Krista a četl se při bohoslužbách ve středu

dřevořezba bolestného Krista z oblasti Německa, kol. 1465

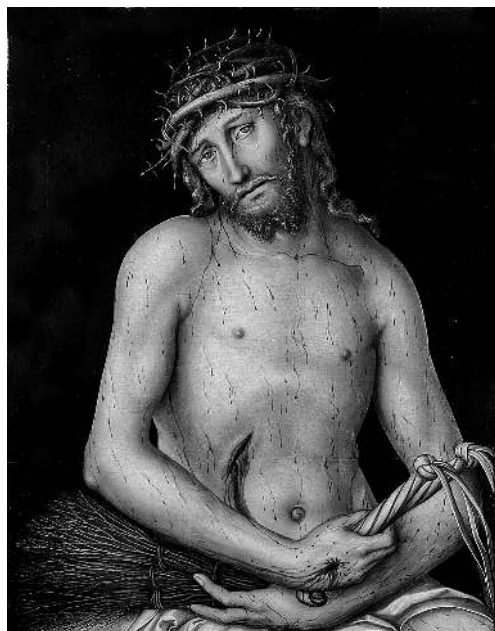
před Zeleným čtvrtkem. Ve zbožnosti žebra-vých řádů hrála důležitou úlohu výzva k následování a napodobování Kristova utrpení. Obraz trpícího Krista neilustruje žádnou konkrétní událost Ježíšova života. Zvláštním rysem je, že se takto zobrazovaný Kristus bezprostředně obrací na pozorovatele, jako by s ním chtěl navázat vztah.

Vzor bolestného Krista pochází z byzantské církve. Rané obrazy ukazují Krista ve tříčtvrtinové postavě se skloněnou hlavou, pokrytou trnovou korunou. Ruce jsou vepředu umístěny tak, aby bylo zřetelně vidět ránu na boku i na rukou. Kromě tohoto typu Muže bolesti existuje také trpící Kristus v celé postavě. Na jeho raných dokladech je přítomen také kříž, ale tělo Ukřižovaného se od něj odklání, jako by Kristus z kříže sestupoval a přibližoval se pozorovateli. Kolem těla se nacházejí Kristovy mučící nástroje. Sochy trpícího Krista byly umísťovány na bočních oltářích a sloužily k meditacím. Měly různé podoby a gesta. V horním Porýní se vyvinul Kristus s jednou rukou na tváři a druhou na ráně v boku, ve Frankách se objevuje Kristus se zkříženýma rukama přitisknutýma na tělo.

Nejčastějším typem je Kristus s ranami, z nichž vytéká krev do kalicha, který buď drží sám Kristus, nebo je postaven u jeho nohou. Tím je podtržen svátostný význam jeho krve. Pro ikonografický vývoj tohoto typu v západní Evropě je významná zejména malá mozaiková ikona v bazilice sv. Kříže v Jeruzalémě v Římě. Toto vyobrazení je spojeno s legendou, na základě které vznikl svébytný motiv Řehořovy mše. Podle legendy papež Řehoř Veliký během jedné mše prosil o zázrak, který by vyvrátil pochyby o skutečné proměně chleba a vína v tělo a krev Kristovu při mši. Kristus se prý skutečně zjevil jako muž bolesti a z jeho ran vytékala krev do kalicha na oltáři.

Kristovo utrpení ilustrují také jiné ikonografické náměty, například sedící bolestný Kristus odpočívající těsně před svým ukřižováním. Byl zobrazován v rámci pašijního příběhu v 15. století převážně v německém a slezském prostředí. Od pozdního středověku se prosazuje motiv *Ecce homo* („Hle, člověk“ – Jan 19,5), tedy zpodobení setkání zbičovaného a zuboženého Ježíše Krista s Pilátem, které se objevuje v pašijních cyklech. V raných zobrazeních je Kristus oděn pláštěm, avšak jeho rány jsou viditelné; později má Kristus už jen bederní roušku. Na po-

zadí je prostor mezi terasou a soudní budovou a tísňící se lid. Kristus má spoutané ruce a Pilát jej ukazuje davu; později je Pilát nahrazen vojákem.

Kristus jako muž bolesti (Lucas Cranach st., kol. 1537)

Pozoruhodným typem mučeného spasitele je Kristus ve vinném lisu, odkazující především na místo v Izajáši 63,3: „Sám jsem šlapal v lisovací kádi a nikdo z národů se mnou nebyl. Rozhněván jsem po nich šlapal, rozšlapal jsem je v svém rozhořčení, až šťáva z nich mi roucho postříkala, poskrnil jsem si celý oděv.“ Teologicky tu došlo k zajímavé proměně: z Izajášova vykonavatele Božího soudu, drtícího své nepřátele, se stal Kristus, který je naopak sám drcen. Pro středověkou mystiku byly hrozny a víno z nich vytékající symbolem Kristovy bolesti. Kristus ve vinném lisu mohl být ikonograficky propojen s Mužem bolesti: spojovacím článkem bylo nejen Kristovo utrpení, ale také eucharistický prvek v podobě Kristovy krve vytékající z lisu. Zajímavý je trojiční kontext motivu, s nímž se občas setkáváme: Krista v lisu stlačuje samotný Bůh Otec a Duch svatý! ►

Motiv Muže bolesti našel velkou oblibu na de-vočních obrazech, které sloužily k prohlubování osobního vztahu věřícího ke Kristu. To jistě není náhodné. Zatímco Kristus – vládce a soudce světa – se věřícímu vzdaluje do nedostupných výšin a jeho moc a svatost překrývají jeho lásku a milosrdenství, bolestný Kristus je naopak věřícímu blízko a je možné se mu svěřit s každým trápením i pochybením. Pojetí Krista jako Muže bolesti, které se objevuje ve vrcholném a pozdním středověku, přibližuje postavu Spasitele z nedostupných nebeských výšek zpět k člověku a vrací do popředí jeho spolu-trpění. Není náho-

dou, že se tento motiv šířil také díky žebravým řádům, které chtějí následovat Krista v chudobě a pokoře. Muž bolesti umožňuje věřícímu vytvořit si ke Kristu osobní a intimní vztah.

Kornélia Kolářová Takácsová, historička umění
a pedagožka KTF UK, foto: wikipedia.org

*Text vychází z autorčina článku Obraz Krista mezi
božským majestátem a lidským ponížením,
uveřejněného v Pavol Bargár (ed.): Bible,
křesťanství a kultura. Eseje k počtí prof. Petra
Pokorného, Praha 2024.*

KRÉDO

Co se s Bohem stalo v Nikáji?

Opravdu veliké jubileum

Některá jubilea jsou tak veliká, až je těžké pořádně je pojmut. Rok 2025 přináší křesťanským církvím jubileum mimořádných rozměrů. Letos uplyne 1700 let od prvního ekumenického sněmu v Nikáji.

Výročí je ohromné nejen vysokou číslovkou, ještě ohromnější je svým významem. Sluší se ho povytáhnout z šera dávnověku. Vyznání víry zformulované na sněmu lze právem přiřadit k takovým přelomovým událostem jako Kolumbova plavba do Ameriky, vynález knihtisku, zhotovení parního stroje či rozmach internetu. V Nikáji se začalo o Bohu mluvit způsobem, jaký je dodnes nosný a pro nás naprosto samozřejmý, který však zde nebyl vždy.

Církev se dává do kupy

Zhruba tři stovky účastníků ze všech končin římské říše rokovaly na prahu nové epochy. Mnozí z přítomných církevních hodnostářů na vlastní kůži ještě zažili poslední velké pronásledování

křesťanů za císaře Diokleciána. Ovšem nový císař Konstantin dal církvi před dvanácti lety svobodu (Edikt milánský 313). Zejména na východě v řecky mluvící části říše křesťanství již zakořenilo a církevní život se tam čile rozvíjel. Na latinském západě byli dosud křesťané v menšině. První tři staletí své existence církev prožila ve více či méně nepříznivých podmínkách. Přesto se evangelium šířilo. Období útlu neumožňovalo kloudnou komunikaci mezi jednotlivými oblastmi, takže mezi nimi panovaly určité rozdíly. Se svobodou přišla i možnost nesrovnalosti odstranit.

Nikajské (nicejské) vyznání z roku 325

Věříme v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele všeho viditelného i neviditelného. Věříme i v jednoho Pána, Ježíše Krista, Syna Božího, jednorozeného, zrozeného z Otce neboli z Otcovy podstaty, Boha z Boha, Světlo ze Světla, pravého Boha z pravého Boha, zrozeného, nestvořeného, stejné

podstaty s Otcem, skrze něhož všechno bylo učiněno, jak v nebi, tak i na zemi, který pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil, přijal tělo, stal se člověkem, trpěl a vstal třetí den z mrtvých, vstoupil do nebes; přichází soudit živé i mrtvé. Věříme i v Ducha svatého.

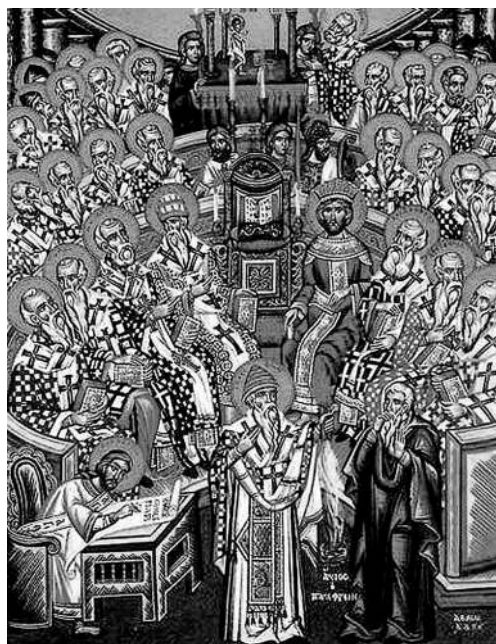
Nikajský sněm se věnoval řadě různých otázek. Některé z nalezených odpovědí jsou pro nás doposud směrodatné. Například Velikonoce slavíme v termínu podle tehdy stanoveného výpočtu. Řešila se i přístupnost jáhenské služby pro ženy (negativně) či možnost návratu do církve u těch, kteří během pronásledování víru zapřeli (kladně). Nutno dodat, že také císař chtěl mít v říši pořádek a potřeboval vědět, kdo k církvi ještě patří a kdo už nikoli. Jasně věroučné a organizační hranice církve byly v panovníkově zájmu, proto Konstantin na sněm chvílemi dosti naléhavě tlačil.

Kým je vlastně Kristus?

Nejdůležitější otázkou sněmovního jednání byla osoba Ježíše Krista. Pro všechny křesťany od východu po západ byl Kristus jedinečnou bytostí, pro niž nemáme srovnání. S kontakty na obou stranách – ve světě lidském i ve světě božském – se Kristus stal prostředníkem, který jediný přináší spásu. O tom nebylo pochyb. Méně jasné však bylo, kam přesně Spasitele zařadit. Ježíšovo lidství bylo zjevné: narodil se, mluvil, jedl, zpíval, trpěl a zemřel. Avšak jak tomu bylo s božstvím? Přilnul k Bohu tak těsně, že už to těsněji nejde, a proto reprezentoval Boha jako nikdo jiný? Anebo byl Kristus dokonce přímo Bůh, jenž před lidmi Boha nezastupuje, nýbrž coby Bůh k nim osobně přichází a stává se člověkem?

Nesmírně složitá otázka: Je Kristus Bůh? A je-li Bohem, jak je Bohem? Bible samotná nám příliš neporadí, neboť se v době svého vzniku soustředila na jiné věci. Jen tu a tam v Novém zákoně probleskne náznak Ježíšova božství. Nicméně tyto náznaky oba názorové tábory do-

kázaly každý vyložit dosti přesvědčivě po svém. Jedněm vycházelo, že Kristus je skutečný Bůh. Druhým vycházelo, že Kristus je věrný obraz Boha. Obraz sice nádherný, spásonosný, hodný božských poct, takřka Bůh sám, ale pořád jenom reprezentant Boha. Boží Syn, jenž je Bohu podřízen, jako bývá princ ve vsi vznešenosti podřízen svému otci králi.

první nikajský koncil na pravoslavné ikoně

Urputný spor

Debaty se neodehrávaly jen na sněmu, také v ulicích a na tržištích lidé vášnivě probírali, zda je Kristus doopravdy Bůh. Námitky ze strany odpůrců nejvýstižněji formuloval kněz Arius, jeho učení se říká ariánství. Pro Aria platila hierarchie: 1. nestvořený Bůh – 2. stvořený „Pod-Bůh“ Kristus, kvůli němuž se stvoření koná – 3. Boží tvořivá síla Duch svatý – 4. andělé – 5. lidé. Ariova teologie se dlouho těšila značné oblibě, neboť byla jednoduchá a přehledná: je jen jeden nejvyšší Stvořitel, vše ostatní je stvořeno a jemu poddáno. Pro Krista byla vytvořena zvláštní, výsadní škatulka na špici tvorstva, což nikoho ►

neudivovalo. Starověcí lidé byli zvyklí na pestré náboženské představy s bytostmi na různém stupni božství. (V současnosti obdobné pojetí zastávají svědkové Jehovovi, třebaže se k Ariovi přímo nehlásí.)

císař Konstantin (uprostřed) a biskupové drží svitek s nicejsko-cařihradským vyznáním

Vynález vyznání

Zastánci Kristova pravého božství potřebovali najít způsob, jak hovořit o Bohu Otci a jemu rovném Bohu Synu, aniž by se přitom jednalo o dva Bohy. Pomohli si nově vynalezeným slovíčkem stejnopodstatný. Ve své podstatě je Stvořitel

i Spasitel tentýž jeden Bůh. Sněm přijal tuto formulaci a na půdorysu apoštolského sestavil nikajské vyznání víry. To bylo na dalším sněmu v Konstantinopoli roku 381 mírně upraveno a v závěru doplněno články o Duchu svatém. Tak vzniklo nicejsko-cařihradské vyznání víry, které se užívá podnes. Slyšíme v něm ozvěnu dávných věroučných zápasů. Kristus nemá nejvyšší status v rámci tvorstva, nýbrž je přímo pravý Bůh. Není nasvícen Božím světlem, nýbrž sám svítí – světlo ze světla. Kristus odstartoval stvoření – skrze něho všechno je stvořeno. Ačkoli se Syn Otci narodil, existoval již před stvořením – je zrozený, nestvořený.

Oslavit naši víru

V roce 325 církev našla vyjádření víry, které se stalo dobrou směrovkou pro příští generace křesťanů. V Nikaji byl Bůh vystižen ve své blízkosti člověku. V Kristu se setkáváme se samotným Bohem, nikoli s odrazem Boha. Naše záchrana je tedy v těch nejspolehlivějších rukou – v rukou Božích. On pro nás lidi a pro naši spásu přijal tělo a stal se člověkem. Blíže se k nám Bůh dostat nemohl.

Víra, že Bůh se stal jedním z nás, je pro křesťany naprosto samozřejmá. Jak oslavit, že ji už 1700 let takto napříč církvemi společně vyznáváme? Třeba můžeme starobylá vyznavačská slova občas zařadit do našich bohoslužeb, ve zpěvníku má nicejsko-cařihradské vyznání číslo 347.

Jiří Tengler, farář, foto: wikipedia.org (Coemgenus, en.wikipedia, Public domain, Wikimedia Commons)

OTÁZKA NA TĚLO

Jaké Ježíšovy tělesné aspekty jsou pro vás nepředstavitelné?

Nikdy jsem o tom takto nepřemýšlela. Asi si neumím představit, že by to byl tlustý starý pán nebo „salonní krasavec“. To, jak je velmi často zobrazován, téměř blondák s modrýma očima v bílé ríze, mě nijak neoslovuje, protože je to zcela mimo realitu. Rekonstrukce jeho pravděpodobné fyziognomie ukazuje běžného statného muže té doby, žádného zvláštního krasavce. A tak, myslím, nejspíš opravdu vypadal. Nejde tolik o fyzické, ale o to, co vyzařoval. Evangelia o jeho vzhledu nemluví, ale nepochybně to byl člověk zdatný, poznamenaný podmínkami, v nichž žil.

Mireia Ryšková, teoložka na KTF

Žádné, z jeho tělesnosti by mne nerozhodila ani velikost jeho nohy č. 58. V jeho lidství je pro mne nepředstavitelná ztráta spojení se svým nebeským Otcem.

Hynek Tkadleček, farář

Prosté lidské obejmutí. I když je podle mě snad tím nejtělesnějším projevem lidské blízkosti, v životě se každý více či méně přesvědčí, jak může být lidské objetí prázdné nebo jak schází, když o přítomnost druhých přijdeme jejich smrtí, vzájemným rozkmotřením nebo proto, že ji sami neumíme přijímat. Kristova náruč je naproti té naší doširoka otevřená stále a bez podmínek. Jaké to však bude, až mě takové ruce opravdu fyzicky sevrou v Jeho království? To nevím. Ale jistě je na co se těšit.

Alexander Koukol, předseda poděbradského SOMu

Když se probírám starými rodinnými fotografiemi, vidím ve tvářích svých rodičů a prarodičů

naše děti i sebe sama. Těší mne společné rysy, jsou jako červená nit táhnoucí se napříč generacemi. Pouto, které nás váže. Ježíšovo lidství vnímám podobně. Je poutem mezi Bohem a našimi životy. Naším dětstvím, životním rozběhem, stářím, nejistotami, křehkostí. Ježíšova tělesnost je mi oporou pro naději, že život je víc než tělo a časnost. A je mi také pečeti Boží lásky. My se mnohdy toužíme z lidství vymanit, překročit ho, přesáhnout. On do těchto mezí dobrovolně kvůli nám vstoupil.

Ivana Procházková, superintendentka
Evangelické církve metodistické

První reakce byla: žádné, byl to normální, zdravý, víceméně tuctový semitský chlap! Když jsem se pak snažil něco pro mě nepředstavitelného vymyslet, objevilo se: Ježíš určitě nebyl tlustoch. A jistě nebyl impotentní. Patří k tělesným aspektům pohyb a výraz tváře, řeč těla? Je pro mě těžko představitelné, že by jeho fyzický projev, kterým přirozeně doprovázel svá slova a do něhož se promítaly stavy jeho mysli, i když nic neříkal, nepřitahoval pozornost a zájem lidí.

Martin Hruběš, kurátor
připravila **Kar**, foto: ARO

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 7. a 21. ledna vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby vzešlé z konventů 2024:
 - Konvent Libereckého seniorátu zvolil Petru Náhlavskou náměstkyní seniora, Richarda Vlasáka prvním náhradníkem seniorátního výboru (SV) z řad kazatelů a Petra Hudce druhým náhradníkem SV z řad kazatelů (všechny od 9. 11. 2024 do 8. 11. 2030).
 - Konvent Východomoravského seniorátu zvolil Ludvíka Pastyřika seniorátním kurátorem a Zdeňka Žambocha prvním náhradníkem SV z řad presbyterů (oba od 9. 11. 2024 do 8. 11. 2030).
 - Konvent Západočeského seniorátu zvolil Radka Matušku náměstkem seniora, Magdalenu Vroblovou první náhradnicí SV z řad presbyterů a Ondřeje Pellara druhým náhradníkem SV z řad kazatelů (všechny od 9. 11. 2024 do 8. 11. 2030).
- SR potvrdila volby farářů ve farních sborech církve: Tomáše Cejpa v Libčicích nad Vltavou a Tomáše Adámka ve Škvorci. Dále potvrdila volbu Václava Hájka za jáhna Ochranovského seniorátu při ČCE v Ujkovicích.
- SR vzala na vědomí zprávu o průběhu zkoušky Lady Aldini a její hodnocení a udělila jí osvědčení o způsobilosti ke službě výpomocné kazatelky z řad

ostatních členů církve. Po proběhnuvším rozhovoru udělila SR Marku Ryšáňkovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

- SR souhlasila se zapsáním Jana Traxlera mezi kandidáty služby v církvi.
- SR povolala Janu Gajdošovou za katechetku sboru v Brně II.
- SR po proběhnuvším rozhovoru vyslala Jana Lavického do kaplanské služby ve Speciální škole v Hradci Králové. A dále prodloužila vyslání Radima Žárského k duchovenské službě ve středisku Diakonie ČCE Náchod, Michaela Pfanna do kaplanské služby ve Speciální škole Diakonie ČCE a Středisku Světlo ve Vrchlabí, Jany Rumlové do kaplanské služby ve věznici v Olomouci a Jiřího Zedníčka do kaplanské služby v Armádě ČR.
- SR vzala na vědomí rezignaci Tabity Landové na členství v komisi pro zkoušení uchazečů o službu výpomocných kazatelů a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu. Zároveň jmenovala Ondřeje Titěru členem této komise. SR vzala na vědomí také rezignaci Ondřeje Macka na funkci předsedy Komise pro celoživotní vzdělávání kazatelů, vyjádřila vděčnost za jeho dosavadní službu a jmenovala předsedou této komise Jakuba Kellera.
- SR nominovala Martina Balcara jako zástupce Ekumenické rady církvi v ČR do Grantové komise Ministerstva kultury ČR.

- SR souhlasila se snížením úvazku farářky ve Velkém Meziříčí Markéty Slámové.
 - SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru pastorační pracovnice v Suchdole nad Odrou Vandy Kuzmiakové dohodou a vyjádřila vděk za její dosavadní službu.
 - SR udělila Mikuláši Vymětalovi dlouhodobé studijní volno v termínu 9. 4. – 9. 6. 2025 a Ladislavu Havelkovi v termínu 1. 3. – 31. 5. 2025.
 - SR souhlasila s poskytnutím příspěvků 12 400 Kč Ladislavu Havelkovi a Martinu Bánocimu na kurz nemocničních kaplanů. SR dále schválila poskytnutí půjček z automobilového fondu Richardu Vlasákovi a Michaelu Pfannovi.
- poradní odbor pro otázky životního prostředí
 - komisi pro lidská práva
 - komisi pro výstavbu nových školních budov Evangelické akademie
 - komisi pro pastorační pracovníky
 - komisi pro péči o výpomocné kazatele

SR dále k 1. 1. 2025 přejmenovala:

Aktivity

- SR schválila změnu dosavadního názvu Farního sboru ČCE v Rumburku na nový název „Farní sbor Českobratrské církve evangelické Šluknovsko“.
 - SR se od července 2024 opakovaně zabývala způsobem práce poradních odborů (PO) a komisí a rozhodla se v některých oblastech hledat pružnější systém na jedné straně užších tematických a projektových pracovních skupin a na druhé straně širších tematických konzultací a konferencí. Záměrem SR je širokou agendu některých dosavadních PO a komisí pojmout efektivněji jak z hlediska obsahu, tak věnovaného času a úsilí. O změně způsobu práce příslušní členové SR průběžně informovali členy dotčených PO a komisí. V této souvislosti SR k 31. 12. 2024 zrušila:
 - poradní odbor teologický
 - poradní odbor ekumenický
 - poradní odbor evangelizační a misijní
- poradní odbor pro otázky životního prostředí
 - komisi pro lidská práva
 - komisi pro výstavbu nových školních budov Evangelické akademie
 - komisi pro pastorační pracovníky
 - komisi pro péči o výpomocné kazatele

SR dále k 1. 1. 2025 přejmenovala:

- poradní odbor liturgický na liturgickou komisi
- poradní odbor pro církevní zpěv na komisi pro církevní zpěv
- komisi pro reformu správy církve na poradní odbor pro reformu správy církve

- SR se velmi podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a zprávami z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech církve a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávu Ladislava Moravetze o účasti na Evropské konferenci evangelické církevní hudby ve Štrasburku, zprávu Romana Mazura o účasti na spojeném jednání synodů Evangelické církve v Německu a Spojené evangelické luterské církve v Německu a dále vzala na vědomí zprávu Jiřího Schneidera z účasti na konzultaci Hilfswerk der Evangelische Kirchen Schweiz (HEKS) v Budapešti.
- SR se podrobně zabývala revizí úkolů vzešlých z 2. zasedání 36. synodu ČCE a přípravou podkladů pro jeho 3. zasedání, které proběhne od 15. do 17. května 2025 v Komunitním centru Matky Terezy v Praze na Chodově.
- SR se věnovala přípravě ekumenických aktivit a setkání pro následující období.

Hospodářské věci

- SR vzala na vědomí rekapitulaci celkového návrhu rozdělení finanční náhrady za rok 2024 a souhlasila s: ►

- výplatou podílu finančních prostředků určených na Diakonické a rozvojové projekty Diakonii ČCE ve výši 5 908 031 Kč,
- výplatou příplatku mimo základní kapitál společnosti ČCE Reality a. s. ve výši 10 mil. Kč,
- výplatou příplatku mimo základní kapitál společnosti Investiční fond ČCE (A) a. s. ve výši 7,5 mil. Kč a
- výplatou příplatku mimo základní kapitál společnosti Investiční fond ČCE (B) a. s. ve výši 7,5 mil. Kč.

SR dále souhlasila s oddělením části budoucí půjčky pro stavbu škol Evangelické akademie ve výši 10 mil. Kč.

- SR na základě žádostí schválila rozdělení solidárních prostředků z personálního fondu pro rok 2025: sboru v Písku poskytla příspěvek 205 373 Kč, sboru v Teplicích příspěvek 298 058 Kč a sboru ve Hvozdnici příspěvek 147 835 Kč. Ve věci žádostí sborů v Mělníku a v Libčicích nad Vltavou SR své rozhodnutí odložila.
- SR na základě seznámení se se záměrem Západního sboru v Plzni vyslovila (v souladu s čl. 22 odst. 2 Řádu hospodaření církve) souhlas s přijetím závazku sboru nad 2 mil. Kč.
- SR souhlasila s výběrem nabídky firmy Building management solutions s. r. o. v rámci zadávacího řízení na výběr správce stavby nové budovy Evangelické akademie v Praze.

Hof

KAZATELSKÁ MÍSTÁ

FS Prusinovice hledá na poloviční úvazek kazatele/kazatelku

Jsme menší sbor na pomezí Hané a Vlastavské. V našem společenství jsou zastoupené všechny generace. Možný

nástup je počátkem roku 2026. Nabízíme krásný prostorný byt na opravené faře s uzavřeným dvorem a velkou oplocenou zahradou a společenství sboru, které se rádo zapojuje do sborových aktivit. Náš kostel prošel v nedávných letech kompletní rekonstrukcí.

Od faráře/farářky čekáme hlavně schopnost vnášení nových impulzů do našich řad.

Bližší informace u kurátora Jaroslava Ambróše na telefonu 723 752 988 nebo u místokurátora Pavla Stehna na telefonu 605 572 423.

FS Děčín hledá faráře/farářku

Hledáme faráře/farářku, který/á má zájem o misijní potřebné prostředí a má chuť do práce navenek církve. Který/á bude umět využít zázemí, jež mu/jí sbor dokáže polovičním úvazkem vytvořit, a společně se sborem bude hledat další možnosti, například kaplanské povolání v okresní nemocnici. Těšíme se i na zcela nezávazné dotazy a zveme k návštěvě, rozhovoru a v případě zájmu i na kázání.

Kontakt: decin@evangnet.cz

Marie Frostová, kurátorka

UPOZORNĚNÍ

Ukončení veřejné sbírky

Od ledna 2025 vstupuje v účinnost novelizace příslušného zákona, která značně zjednodušuje proces vybírání financí. Nově se za veřejnou sbírku nepovažuje ani „shromažďování peněžních příspěvků na bankovním účtu“, pokud nebylo jako sbírka podle tohoto zákona dobrovolně oznámeno a její konání osvědčeno. Pokud tedy organizace vybírá finance prostřednictvím příspěvků na účet, tak v tomto případě není nutné žádat o povo-

lení (pokud sama organizace nechce tuto sbírku registrovat jako veřejnou). ČCE tedy požádala o ukončení registrované veřejné sbírky.

Dary na provoz časopisu

NOVÉ ČÍSLO ÚČTU:

236982522/0300

variabilní symbol (ČB): 980103

**Za Vaši podporu
děkujeme!**

Toto opatření se týká i časopisu Český bratr. Pokud byste rádi poslali finanční příspěvek, používejte prosím, nově pouze toto číslo účtu: 236982522/0300. Variabilní symbol zůstává stejný, tedy 980103. Upozorňujeme, že nové číslo účtu platí pouze pro zasílání darů, platby za předplatné posílejte na číslo účtu, které naleznete na faktuře nebo v tiráži časopisu.

Za vaše dary děkujeme.

INZERCE

FS Chleby nabízí ubytování

Farní sbor ČCE v Chlebích nabízí k pronájmu nově opravený byt na faře. K dispozici 2+1 v přízemí a 2 pokoje v patře. Nově zavedené plynové topení, vyměněná okna, renovované podlahy. K dispozici velká zahrada. Nájemné cca 15 tisíc měsíčně. Pro bližší domluvu se obracejte na mail chleby@evangnet.cz nebo tel. 739 940 987 (kurátor Radek Štunc).

VZDĚLÁVÁNÍ LAIKŮ

Co by měl vědět každý presbyter VIII

V sobotu 29. března 2025 proběhne v Praze již 8. seminář z cyklu „Co by měl vědět každý presbyter“. Téma kurzu zní: „Vedle sebe, nebo spolu? Jak se ve sboru propojovat“.

Kurz je zdarma, konat se bude v 1. patře Husova domu (Jungmannova 9, Praha 1). Začátek je v 9:30.

Na programu jsou příspěvky Lenky Ridzónové, Jana Lavického a Martina Balcara, po obědě následuje seminární část. Přihlašování je otevřeno do 24. března 2025.

Podrobnější informace o kurzu i možnosti přihlašování naleznete na webu akce.e-cirkev.cz.

Kurz pořádá oddělení výchovy a vzdělávání Ústřední církevní kanceláře ČCE (vychova@e-cirkev.cz).

Setkání partnerek farářů a partnerů farářek

Ve dnech 28. – 29. 3. 2025 se v táboře v Bělči nad Orlicí uskuteční Setkání partnerek farářů a partnerů farářek, tentokrát na téma „Potřebuji faráře? A tím mým je zrovna můj partner/ka“.

Setkání vedou Ivan Ryšavý, Noemi Matějková a Pavel Janošík.

Další informace a přihlášku naleznete pod tímto odkazem: bit.ly/partneri-2025. Kurz pořádá oddělení výchovy a vzdělávání Ústřední církevní kanceláře ČCE (vychova@e-cirkev.cz).

MLÁDEŽ

Porada mládeže

Porada mládeže neboli setkání členů SOMů z celé republiky se blíží. Letos se chystáme 21. – 23. března 2025 do ►

Tábora Jana Amose Komenského v Bělči nad Orlicí, ze kterého se stává již tradiční základna pro celostátní mládež.

Bude zde prostor pro sdílení zkušeností, vymýšlení programů, navazování mezi-seniorátních kontaktů. Na workshopech a přednáškách se dozvíme a naučíme něco nového. Čekají nás duchovní programy, hudební program a také spousta zábavy. Letos nás také čeká volba nového celocírkevního odboru mládeže (COM) a zástupců mládeže na synod. Tuto víkendovku pro skupinu lidí, kteří pracují s mládeží, připravuje společně COM a oddělení mládeže ÚCK také jako poděkování za jejich dobrovolnickou práci.

Karolína Junová, oddělení mládeže

Termíny celocírkevních akcí pro mládež

Přinášíme přehled akcí připravovaných pro rok 2025:

- 21. – 23. 3. Porada mládeže
- 29. 6. – 6. 7. Kemp mládeže „Pod jednou střechou“
- 6. 7. – 13. 7. OLD kemp
- 18. – 27. 7. Bigbitový kurz
- 3. – 10. 8. Pecka – kurz pro začínající pracovníky s mládeží
- 19. – 21. 9. Porada předsedů SOM
- 3. – 5. 10. Sjezd (nejen) evangelické mládeže

Všechny výše uvedené akce organizuje oddělení mládeže ÚCK ve spolupráci se Sdružením evangelické mládeže v ČR (SEM) a celocírkevním odborem mládeže (COM).

Blížší informace budou průběžně doplňovány na webu mladez.evangelnet.cz.

Přihlašování bude možné prostřednictvím portálu akce.e-cirkev.cz.

V případě dotazů se obraťte na oddělení mládeže (mladez@e-cirkev.cz).

Soutěž o vizuální podobu sjezdu

I letos nabízíme možnost podílet se na vytváření vizuální identity Sjezdu! Sjezd (nejen) evangelické mládeže se uskuteční 3. – 5. října 2025 v Teplicích, a to pod názvem Bůh je lávka. Do soutěže se může zapojit každý, tedy i vy! Nejlepší návrh bude vybrán k dalšímu zpracování i rozpracování (logo, plakáty, banner, merch, grafické prvky na tvorbu webu a do sjezdového průvodce). S autorem vítězného návrhu bude následně podepsána Dohoda o provedení práce na půlroční spolupráci s odd. mládeže ÚCK na částku 7 000 Kč. A k tomu autoři tří nejlepších návrhů získávají slevu z letošního účastnického sjezdového poplatku. Vyhrazujeme si právo nevybrat žádný návrh jako vítězný.

Své návrhy ve formě grafického manuálu posílejte na adresu mladez@e-cirkev.cz do 23. února 2025:

- „logo“ v PDF ve křivkách ve dvou variantách (s textem a bez textu); text: Sjezd (nejen) evangelické mládeže, Teplice 3. – 5. 10. 2025 a název Bůh je lávka)
- písmo (Google Fonts)
- barvy (2 primární barvy + odstíny, ideálně ve formátu HEX)
- nějaké grafické prvky

Další informace a také anotaci k letošnímu tématu a názvu Sjezdu naleznete na webu mladez.evangelnet.cz.

ŽIJEME V JEDNÉ CÍRKVI

Církev není chudá, ale bolestí je nedostatek farářů

Královéhradecký seniorát

Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale chceme také podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Jako další se v tomto čísle představí seniorát Královéhradecký. Patří rozlohou (4 998 km²) i počtem sborů (14) ke středně velkému, mnohé (5) jsou však neobsazené, členů má ve srovnání s ostatními spíše méně (2 377). O práci a životě v Královéhradeckém seniorátu jsem hovořila se seniorem a farářem v Trutnově Tomášem Molnárem.

Odkdy jste seniorem Královéhradeckého seniorátu? Trvá dlouho, než člověk pronikne do agendy seniora jako úředníka?

Seniorem jsem přibližně šest a půl roku. Půl roku z toho jsem byl zastupujícím seniorem, když odešel úřadující senior Michal Kitta na jiný sbor. Do seniorátní agendy jsem měl možnost proniknout už předtím, byl jsem již celé volební období náměstkem seniora. Tak to pro mě žádný náraz nebyl. Jsem navíc farářské dítě, otec býval také seniorem, takže jsem to takříkajíc dýchal od malička.

Jak pracuje seniorátní výbor?

Scházíme se pravidelně ke schůzím jednou za měsíc či dva, poslední dobou často online. Laici

mají své zaměstnání a i my faráři rádi ušetříme čas, protože jak náměstek seniora Marek Bárta, tak já máme ještě další zaměstnání a sjíždět se někde je časově náročné. Ve večerních hodinách, kdy se všichni vrátíme z práce, můžeme nerušeně a v klidu schůzovat pro seniorát. Probereme většinou aktuální záležitosti jednotlivých sborů a také věci, které musíme jako seniorátní výbor rozhodnout, třeba odměny farářů nebo rozdělení podpor na mikrogranty. Z našich 14 sborů máme pět neobsazených, což zvyšuje organizační náročnost. Já nyní například administruji dva sbory – kromě svého Trutnova mám na starost ještě Jičín a Dvůr Králové nad Labem. Zejména Dvůr Králové je živý sbor, snažím se mu věnovat stejnou pozornost jako svému sboru, jezdím tam na bohoslužby každou neděli. Některé sbory jsou neobsazené dlouhodobě, třeba Hořice pětadvacet let. Rušit sbory shora je nemožné, ale asi vbrzku někde dojde na slučování. Překážkou je velká vzdálenost mezi jednotlivými sbory i určitá nevůle situaci řešit. Takže úvah na toto téma je v seniorátním výboru hodně, určitá bezradnost tu taky je, skutků zatím méně. To ale neznamená, že bychom hodili flintu do žita.

Co je na práci seniora povzbuzující a co frustrující?

Povzbuzující jsou seniorátní setkání, která se podaří. Povzbuzující je živý zájem. Jsem tu pro kolegy, které mám na starosti, a musím říct, že ačkoli je nás málo, tenhle ansámbl se povedl. ►

Kolegové jsou pracovití, nápadití, vzájemně můžeme probrat cokoli teologického i lidského. Hledají nové cesty, nové formulace v dnešní složitě době. Tahle parta je pro mě povzbuzující a soužití s ní obohacující. Co je frustrující? Nevím, moc se tomu nepoddávám. Všichni jsme jenom lidi, drobnosti hážu za hlavu. Někdy mě ve sborech šťve fixace na majetek nebo takové to lokální evangelictví, že my z naší vesnice se nekamarádíme s těmi z vedlejší vesnice.

Znáte osobně všechny farářky a faráře v seniorátu?

Ano, to ano. A myslím, že se známe docela dobře.

Navštívil jste všechny sbory v seniorátu? Jak probíhají vizitace?

Minulý rok jsme udělali takovou velkou šňůru vizitací, objeli jsme všechny sbory. Užíváme samozřejmě vizitační dotazníky, ale myslím, že rychle stárnou. Mám dojem, že co platilo před pěti lety, dnes je úplně mimo. I v tom spatřuju překotnost dnešní doby. Velký prostor dáváme proto rozhovoru namísto odškrtávání položek v dotazníku.

Jak vypadá práce s mládeží? Pracuje v některém sboru pastorační pracovník?

Pastoračního pracovníka nemáme, na to nyní nejsou peníze. Práci s mládeží mají na starosti dva faráři. Nechtěl bych tvrdit, že se nám práce s mládeží nějak zvlášť daří. Skupina mládeže v seniorátu není početná, ale není to naší nečinností. Spíš to vypovídá o složitosti doby, o hledání a využívání možností. Kdysi se evangelická mládež vymezovala vůči totalitní moci a to ji stmelovalo, dnes je alternativ mnoha a hledání složité. Dokonce – i když někde mládež je, stane se, že na seniorátní akci prostě nepřijede.

Kolik sborů pořádá tábory pro děti, sborové dovolené nebo podobné akce?

Tábory pro děti několik sborů dělá, o společných dovolených nebo vícedenních pobytech nevím.

Třeba jednodenní výlet – to ano. Nastává však mnohdy problém s tím, jak náplň pojmut. Někdo by chtěl na oběd do restaurace, někdo spíš poobědvat housku se salámem. Nůžky movitosti rodin se v poslední době více rozevřely. Jak už jsme mluvili, možnosti se neskutečně rozšířily, rodiny dnes žijí jinak.

Tomáš Molnár, senior Královéhradeckého seniorátu

Ví lidé ve sborech, k čemu je dobrý seniorát?

Snad ano, snažíme se o to. Důležité je, aby o tom měli ponětí faráři a ti to potom zprostředkovali dál. Chceme, aby seniorátní společenství bylo živé. Proměnili jsme Seniorátní odbor pro děti a rodinu v Odbor seniorátních akcí a ten pořádá dvakrát do roka seniorátní setkání pro všechny generace. Snažíme se, aby tam byl program pro děti i pro dospělé. Dřív to vypadalo jako setkání několika farářských rodin, nyní se přece někdo přidal. Uvidíme dále, máme za sebou první podzimní setkání. Byli jsme společně v Bělči, bylo nás na 70 a bylo to moc fajn. Souběžně

organizujeme vzdělávání výpomocných kazatelů a těch je u nás docela hodně, z toho máme radost.

Je potřeba měnit hranice seniorátů, jak o tom rozhodl synod? Týkají se Královéhradeckého seniorátu nějaké razantnější změny?

Seniorát je správní jednotka. Budeme se slučovat se seniorátem Libereckým a Ochranovským. Takže změny budou. Ale je to organizační změna. Vzdálenosti mezi jednotlivými sbory jsou u nás docela velké. Až na pár výjimek to je 20 i 30 kilometrů. Nově bude mít Královéhradecký seniorát sbory na ploše od České Lípy až po Náchod. Obrovské území. Na to jsem sám zvědav, co všechno to přinese. Určitě větší nároky na práci laiků, náročnější administrativu, sjednocení účetnictví a tak. Ale mám naději, že život církve je jinde, ne ve správních věcech.

Využívají sbory v seniorátu nabídku podpory v rámci diakonických a rozvojových projektů či Jeronýmovy jednoty?

Myslím, že některé sbory jsou velice aktivní, třeba Vrchlabí nebo Třebechovice pod Orebem.

Funguje v některém sboru spolupráce s Diakonií?

Ano, středisek tu máme spoustu. Zásahu připsuji senioru Strádalovi, který zde působil v devadesátých letech a hodně se o sociální práci zasazoval. Vznikla ale i střediska z vůle sboru, třeba ve Dvoře Králové, tehdy za působení faráře Vojena Syrovátky. Vybudovali tam domov poskytující služby starším lidem. Vedle toho vznikly projekty původně necírkevní, které se k diakonii přidaly až později, třeba Speciální a praktická škola ve Vrchlabí. Tahle škola má navíc pobočky v Trutnově, Dvoře Králové a Hradci. A ve Vrchlabí je ještě jedno středisko diakonie – Světlo. A pak je ještě diakonie náchodská, která se nedávno sloučila se střediskem v Jaroměři. Je to v rámci celého seniorátu rozsáhlé diakonické dílo, na které jsme patřičně hrdí. Velká část farářů z našeho seniorátu je zároveň kaplany v diakonických střediscích. Zde se otvírá nová příležitost pro církev. Kaplan má možnost oslovit spoustu necírkevních lidí, nejen děti nebo klienty, ale i učitelky, vychovatelky a další zúčastněné. A pro faráře je to obrovská vzpruha zpívat a povídat si třeba s dětmi s postižením a zažít jejich nadšení a upřímnost. Je to hezká a radostná práce.

V Náchodě je také jedna ze škol Evangelické akademie – Střední zdravotnická škola. Má církev svůj otisk i zde?

Ano, farář Radim Žárský zde působí jako školní kaplan a učí také některé všeobecně vzdělávací předměty. V náchodské nemocnici, kterou škola úspěšně zásobuje vzdělaným zdravotnickým personálem, působí ještě jako kaplan farář Petr Grendel.

Čím byste Královéhradecký seniorát charakterizoval? Mají sbory něco společného?

Máme sbory vzniklé po tolerančním patentu, třeba Klášter nad Dědinou nebo Černilov, sbory vzniklé po císařském patentu, pak sbory vzniklé po roce 1918, po roce 1945, sbory vnitrozemské i v pohraničí. To je velká pestrost a rozmanitost. Někde vyšli z obecně křesťanských hodnot a lidové zbožnosti, jinde se začínalo v sedmdesátých letech od nuly, například u nás v Trutnově, když sbor předtím téměř zanikl. Jsou tu sbory městské, spíše intelektuální, i typicky vesnické. Různost je velká a atmosféra v jednotlivých sborech je velice pestrá. Jestli mají ty sbory vůbec něco společného? To je i moje osobní otázka. Co mám s těmi lidmi vlastně společného já? No asi víru v Ježíše Krista. Zároveň vnímám církev

jako rodinu. Rodinné příslušníky, sestry a bratry, natož otce, si také nevybírám. A zároveň z rodiny i z církve lze odejít, což vidím kolem sebe. Mnoho je těch, které si pamatuji z mládí, z doby působení svého otce, ale kteří odpovědnost nepřevzali, z církve se jaksi vypařili. Nějak ji nepotřebují.

O čem ještě můžeme mluvit?

Doléhá na nás jako na seniorát obtížnost sháňení farářů na uprázdněné sbory. Z fakulty vychází málo absolventů, není kde brát. To mě trápí jako seniora. Zároveň vnímám, že církev není chudá, sbory nejsou chudé, ale bolestí je nedostatek farářů. Taky mě trápí úbytek aktivních členů na všech frontách. Covidem sešup začal a stále pokračuje. Při množství jiných zájmů a možností, které lidi obklopují, nastává jakási neochota soustředit se na sbor, na církev. Myslím, že je před námi promýšlení jiných forem zvěsti, budeme muset přemýšlet, jak věci uchopit nově. To už neříkám jako senior, ten má opravdu spíše správcovskou roli, ale jako farář a člen církve.

Daniela Ženatá, foto: archiv seniorátu

Výstavba nové budovy Evangelické akademie dostala zelenou

Rozhodlo se také o rekonstrukci sanitárního zařízení tábora v Bělči

V sobotu 11. ledna 2025 se konalo v evangelickém sboru na pražských Vinohradech mimořádné zasedání 36. synodu. Hlavním tématem jednání byl projekt výstavby nové budovy pro školy Evangelické akademie. Ve druhé části programu se synodálové zabývali projektem rekonstrukce sanitárního zařízení v Táboře Jana Amose Komenského v Bělči nad Orlicí.

Klíčovým impulzem ke svolání synodu v mimořádném termínu byla časově podmíněná možnost získat významnou dotaci od státu. Aby bylo možné ji administrativně vypořádat, bylo nezbytné mít ze strany synodu potřebné procedurální svolení. Předložený návrh synodálové podpořili, pro jeho realizaci se vyslovili silnou většinou 64 hlasů z 68 (proti byly 3 hlasy, jeden delegát se zdržel).

Nová budova má stát v pražských Holešovicích na nároží ulic Železničářů a Rajska. Stavební parcela je na dohled současného sídla Bratrské školy, zároveň se jedná o strategické místo s dobrou dopravní dostupností, ale také perspektivou populačního rozvoje v oblasti. Čtvrť Praha-Bubny v severní části metropole, kterou dosud zčásti tvoří brownfieldy a nezastavěné plochy, by měla v příštích letech zaznamenat urbanistický boom. Plánovaná bytová zástavba by měla navýšit počet lokálních rezidentů o 25 000, což by se mělo pochopitelně promítnout také do poptávky po školských zařízeních, která už dnes převyšuje nabídku. Trend potvrzují i slova koordinátorky škol Evange-

lické akademie Heleny Wernischové: „V Praze je akutní nedostatek kapacit a za posledních 30 let je stavba nových míst velmi zanedbaná. Za 7 let, kdy o školy EA pečují, se číslo studentů na našich školách zvedlo na aktuálních téměř 1500 studentů.“ Nová budova by měla poskytnout kapacitu pro 200 žáků základní školy a 200 studentů střední školy. Podle slov Heleny Wernischové jsou navíc oba obory na Evangelické akademii Praha – zvláště pedagogické lyceum – velmi žádané a také v budoucnu potřebné.

synodní kurátor J. Schneider

Situace pražských škol Evangelické akademie je dlouhodobě kritická, řeší se už léta

Novostavba by měla poskytnout nové působiště oběma pražským školám Evangelické akademie, tedy jak základní škole (Bratrská škola), tak EA Praha – pedagogickému lyceu a střední odborné škole. Obě v současnosti sídlí v nevyhovujících budovách, které jsou kapacitně i infrastrukturně nedostačující. ►

Kritickou situaci pražských škol, které jsou v nájmu městských částí Praha 4 a Praha 7, se přitom církev jakožto jejich zřizovatel snaží řešit již téměř deset let. „Obě pražské školy jsou dlouho ve svízelné situaci. Devět let jsem v synodní radě a nebyl týden, abych nepřemýšlel, jak s těmito podmínkami naložit. Obě školy jsou v nájmu ve velmi nevyhovujících budovách, které chátrají. Jedna škola už dostala výpověď, podmínky ve druhé jsou neudržitelné. Majitel jedné z budov nepřistoupil na to, aby církev investovala do oprav, a sám ji neudrzuje,“ přiblížil synodní kurátor Jiří Schneider ve svém komentáři k předloženému návrhu. Poděkoval ředitelům obou škol, Rostislavu Konopovi a Tomáši Biňovcovi, za trpělivost. „Víme, že to dlouho trvá, a děkujeme, že jste shovívaví i při leckdy provizorních podmínkách výuky,“ uvedl Schneider.

Hledání alternativních prostor k pronájmu se ukázalo jako neúspěšné, a tak synodní rada již v r. 2017 iniciovala projekt výstavby nové budovy v Praze-Modřanech a v Praze-Holešovicích. Kvůli komplikacím s územním rozhodnutím však byla církev nucena od dalšího postupu v modřanském projektu ustoupit. Místo toho synodní rada v r. 2021 předložila návrh úpravy projektu výstavby budovy v Praze 7, která by umožnila fungování oběma školám.

Financování stavby bude vícezdrojové, významným přínosem je dotace od státu

Právě tento projekt se ukázal jako průchozí. S Městskou částí Praha 7 se podařilo navázat stabilní spolupráci a vyjednat podmínky, za kterých bude záměr realizován. Školní budova vyrostе na pozemcích vlastněných Městskou částí Praha 7 na základě smlouvy o zřízení práva stavby uzavřené mezi Evangelickou církví a Prahou 7. Smlouva podepsaná v roce 2018 církvi garantuje bezúplatné právo stavby na pozemcích městské části, a to na 99 let, tedy do r. 2116. Stanoví také podmínky využití budovy pro školy Evangelické akademie.

Zcela zásadní je samozřejmě finanční rámec. Ten počítá s pokrytím finančních nákladů z více zdrojů a byl schválen synodem již v roce 2021. Část výdajů církev pokryje z vlastních zdrojů. Jde především o prostředky zahraničních dárců, za něž byla po roce 1989 pořízena budova Evangelické teologické fakulty, která byla v 90. letech prodána Univerzitě Karlově za 80 milionů Kč. Tyto prostředky společně s částí finančních náhrad (40 mil. Kč), určených pro Diakonické a rozvojové projekty (DaRP), tvoří jádro vlastních zdrojů. Kromě toho synod v roce 2021 schválil půjčku z Personálního fondu ve výši 80 mil. Kč. Stavbu by nebylo možno realizovat bez dotace Státního fondu životního prostředí, schválené v listopadu 2024, která by měla představovat přibližně 30 % celkového rozpočtu, a komerčního úvěru, jehož limit (do 110 mil. Kč) bylo možné odhadnout po schválení dotace a o němž měl právě mimořádný synod rozhodnout.

místo, kde by měla budova vyrůst (v pozadí Bratrská škola)

Stěžejní debata na synodu: nikoliv zda, ale jak projekt financovat

Právě kolem otázky financování se převážně točila i debata na synodu. Bratr Milan Přívratský (Liberecký seniorát) představil protinávrh, podle něhož je projekt stavby školy součástí investice do vlastního majetku a církev by měla být schopna výstavbu financovat z vlastních prostředků (bez využití komerčního úvěru). Protože by přijetí tohoto návrhu znamenalo změnu

investiční strategie Personálního fondu, což by mělo dopad na očekávanou výši odvodů farních sborů, nenašel návrh potřebnou odezvu. Synodálně v tajném hlasování totiž jasnou většinou podpořili původní návrh usnesení, který s využitím komerčního úvěru počítá.

Dalším krokem bude vypsání výběrového řízení na zhotovitele stavby. Pokud nedojde k neočekávaným komplikacím, mělo by se začít stavět již v letošním roce. Podle předběžného odhadu by měla výuka v prostorách nové budovy začít v září 2027.

Návrh budovy počítá s moderními energetickými i ekologickými standardy

Samotný architektonický projekt z ateliéru Hany Seho je velmi propracovaný a jeho pečlivá příprava trvala řadu let. Budova je koncipována jako energeticky pasivní s důrazem na ekologickou i hospodářskou udržitelnost a jako taková by se mohla stát do jisté míry vzorovým projektem objektu občanské vybavenosti pro 21. století. Mimo jiné se počítá například s pobytovou zelenou terasou, s využitím tepelných čerpadel, fotovoltaikou, sofistikovaným systémem větrání a stínění, s akumulací dešťové vody pro zalévání nebo s dostatkem světla pro výuku i pobyt studentů. Právě i díky tomu projekt na státní dotaci dosáhl. V sektoru českého (církvního) školství jde o ojedinělý projekt. Mimořádnou pozornost získal návrh mj. mezi delegáty konference církevních škol v listopadu minulého roku.

Církev opraví nevyhovující sanitárky v Bělči nad Orlicí

Podstatně kratším blokem jednání byl druhý titul programu, týkající se plánované rekonstrukce sanitárního zařízení v evangelickém táboře v Bělči. Ty jsou dlouhodobě nevyhovující a nedostačují potřebným hygienickým standardům. Navíc nejsou bezbariérové, což je pro pobyty lidí s postižením zásadní. Objekt prošel poslední větší rekonstrukcí v r. 1984 a částeč-

nou v r. 1997, slouží jako hygienické zázemí pro hosty ubytované ve velkém i malém táboře, na Sedmíku a Souchatí a v jeho střední části jsou skladovací prostory a technologie. Technický stav objektu již neodpovídá dnešním požadavkům jak v interiéru, tj. kvalitou vlastního hygienického zařízení, tak v exteriéru, tj. energetickou náročností budovy a zcela nevyhovujícím a nedostatečným způsobem vytápění prostřednictvím několika elektrických přímotopů.

současný stav sanitárního zařízení

Nově bude objekt rozdělen na čtyři dispoziční celky. Vzniknou tu jednak oddělené toalety a sprchy pro muže a ženy, ale také víceúčelová klubovna s kuchýňkou. Součástí bude také technické zázemí, v němž budou umístěny bojler na solární ohřev vody, tepelné čerpadlo či strojovna vzduchotechniky. Veřejně přístupné části budou kompletně bezbariérové. Současně dojde k zateplení vnějšího pláště budovy.

V rozpočtu se počítá s přibližně dvoutřetinovým pokrytím z vlastních zdrojů, zbylé náklady, tj. necelých 7 milionů korun, by měla pokrýt dotace.

Také tomuto projektu dali synodálně zeleň, návrh byl jednomyslně přijat. K realizaci projektu by mělo dojít v průběhu roku 2025. Jak předeslal vedoucí tajemník Martin Balcar, v letošní sezóně bude sanitární zařízení řešeno provizorně, na provoz tábora by to však vliv mít nemělo. Nové sanitárky by měly být hotové nejpozději do června příštího roku.

Adéla Rozbořilová

Kázání na hoře na krušnohorském pomezí

Drsný region ukázal svoji zbožnou tvář

V neděli 19. ledna tohoto roku jsem jako host kázal v kostele sv. Jana Křtitele (St. Johanniskirche) v hornickém městečku Scheibenberg na saské straně Krušných hor, nedaleko českých hranic.

Pozval mě tam chemnitzký farář Holger Bartsch, který má v saské evangelické církvi speciálně na starosti projekt Kulturkirche 2025. Ten představuje ekumenickou spolupráci křesťanských církví v „hlavním městě kultury“, kterým byl pro rok 2025 vybrán saský Chemnitz (Kamenice, dříve Karl-Marx-Stadt).

Akce s tím spojené se netýkají jen tohoto města, ale i celého regionu. Kulturkirche se propojil s projektem jiným – s iniciativou Evropské kázání na hoře. Ta tematizuje propojení hornictví a křesťanství. Hornictví je, resp. bylo v Sasku a v Krušných horách velmi rozšířené a dodnes je to v regionu významný kulturní fenomén.

Dodám, že krušnohorské hornictví podává poněkud jiný obraz, než jaký jsem měl o hornictví skrze povrchovou těžbu hnědého uhlí, jak jsem ji znal ze svého rodného města, podkrušnohorského Chomutova a přilehlého regionu: destrukce krajiny v krajinu měsíční, absence jakéhokoliv spojení s náboženstvím a folklorem.

Protože oba zmíněné propojené projekty chtějí udržovat a rozšiřovat kontakty přes blízkou hranici do České republiky, byl jsem pozván (po kolezích z Církve československé husitské) letos i já. V Scheibenbergu mě přivítal místní farář Stephan Schmidt-Brücken s manželkou. Oba jsou rodáci z regionu, on, znalec krušnohorského regionu i místních církevních dějin,

občas mívá bohoslužby v krušnohorském dialektu.

evangelický kostel v Scheibenbergu

Nedělní bohoslužba pro mě byla zvláštním zážitkem: prostředí pietistického krušnohorského luterství (oblast platí jako ta „zbožná“ v jinak postsekulárním Sasku), bohatě zdobený starý kostel z konce 16. století plný světýlek, betlémů, nejstarším svíčkovým obloukem v Sasku, při bohoslužbě narvaný, tradiční evangelický dětský sbor doprovázející liturgii, zástupci města, my (evangeličtí kolegové a jeden římsko-katolický kněz, zástupce konfesní menšiny) jako „duchovenstvo“ přicházející do kostela špalírem horníků v krojích, které všichni zdravili jejich pozdravem „Glück Auf“. Působilo to na mě jaksí až pohádkově. Ač z Podkruš-

nohoří, přeci jen znám tento region z více drsné a civilní stránky. Překvapil mě pozitivní ohlas na mé kázání. Nevím, jestli to byla zdvořilost, nebo jsem mluvil natolik jinak, než na co jsou zvyklí, jsa přeci jen z jiného kontextu. Celkově

jsem měl dojem, že propojení se mezi našimi regiony a církvemi s Boží pomocí podařilo vytvořit.

Jiří Šamšula, farář, foto: wikipedia.org

EKUMENA

Tématem Aliančního týdne modliteb letos byla Ježíšova podobenství

Modlitební iniciativa má podpořit jednotu Božího lidu

I v letošním roce připravila Česká evangelikální aliance ekumenickou akci s názvem Alianční týden modliteb, tentokrát v termínu 5. – 12. ledna. Jako téma zvolili organizátoři „Ježíšova podobenství“.

„Kdosi řekl, že jsme všichni tvořeni příběhy, a o Ježíšových příbězích to platí dvojnásob. Ježíšova podobenství dodnes nepřestávají inspirovat i udivovat nejen svou formou, ale také svým obsahem. Stále dál nás provokují a nedávají nám spát, stejně jako provokovaly a nedávaly spát těm, kteří je slyšeli jako první. Byly vyprávěny proto, aby si je lidé zapamatovali, ale paradoxně i tak, aby jim neporozuměli ti, kdo jim porozumět nechtějí. Byly účinnou cestou konfrontace, který se ale vyhnul moralizování či souzení. Byly akcí, která vyžadovala reakci, výzvu, jež se nedala snadno obejít. Mnohokrát nechal Ježíš svá podobenství nedořečená, abychom se museli my sami rozhodnout, na které straně příběhu stojíme my sami,“ uvedl k tomu tajemník České evangelikální aliance Jiří Unger.

Podobně, jako je tomu v případě Týdne modliteb za jednotu křesťanů, kterou v českém prostředí společně pořádá Česká biskupská konfe-

rence a Ekumenická rada církví v ČR, připravují i k Aliančnímu týdnu modliteb organizátoři modlitební průvodce s liturgickými texty a dalšími materiály, které mohou v rámci aliančního

alianční týden v Teplicích (na kazatelně evangelický farář M. Bánoci)

týdne využít. Ten letošní nabídl rozpracování řady novozákonních podobenství, např. o hostině, o milosrdném Samařanu, o hořčičném ►

semínku atd. Kromě toho materiály obsahují i náměty pro modlitby v jednotlivých dnech.

Podle principu ekumenické myšlenky se v rámci města v průběhu týdne střídají jak kazatelé různých denominací, tak liturgické prostory. Například v Teplicích hostili evangelici ve svém kostele kazatele Církve bratrské, místní farář Martin Bánoci zase kázal v modlitebně Církve bratrské. Spolupráce funguje ale i v oblastech, kde jsou jednotlivé náboženské komunity od sebe vzdálenější, například na Boskovicku. Tam působí v rámci mikroregionu několik různých výrazných komunit – evangelické sbory v Boskovících a Vanovicích, Církev bratrská v Letovicích a Církev adventistů sedmého dne na Roubanské. Kromě toho v oblasti existuje i několik římskokatolických farností. Vzdálenost mezi jednotlivými lokalitami dosahuje i téměř 30 km, přesto se mezidenominační setkávání daří.

Tradičně se Aliančního týdne modliteb účastní i řada sborů napříč Českobratrskou církví evangelickou, rezonuje zejména v její východní části, ale připojují se k němu i některé sbory v Čechách, např. v Teplicích a Ústí nad Labem.

Olomoučtí pojali ekumenické setkání netradičně

I letos se k týdnu modliteb připojili například evangelici v Olomouci. „Bratr kurátor Marek Vraj přišel s nápadem připravit modlitební večer neformálněji. Nebudeme v kostele, ale v dolním sborovém sále a vytvoříme velký kruh. Náš host, premonstrátský duchovní ze Svatého Kopečku, kaplan bratr Hyacint Pavel Kuchta, souhlasil. V poslední době jsme se sblížili, předloni nám připravil velmi vydařený program seniorátního víkendu duchovní obnovy a i proto jsme se na něj těšili,“ popisuje místní farář Jan Lukáš.

„Tématem večera bylo podobenství o hořčičném zrně. Jeho aktuální slovo nám připomnělo, jak z nepatrných počátků mohou vyrůst úžasné

věci. V té souvislosti připomněl nedávné povodně. Takovou malou věcí se může stát třeba jen to, že pomůžu vyklidit od bahna něčí garáž nebo sklep – a může vzniknout něco „většího“ – společenství i přátelství. Po skončení jsme se ještě mohli setkat při rozhovorech. A zdálo se nám, že ta změna, kterou jsme udělali, byla k dobrému,“ doplnil.

Kromě hanácké metropole se k Aliančnímu týdnu modliteb připojily také evangelické sbory v Krnově, Ostravě či Hodslavicích.

alianční týden v Olomouci (římskokatolický kněz H. P. Kuchta v evangelickém kostele)

Alianční týden modliteb je celonárodní mezidenominační modlitební iniciativa Evangelikální aliance, která je pořádána již od roku 1856 a byla průvodním znakem duchovního probuzení v USA a Velké Británii. Jejím cílem je upevňování jednoty Božího lidu skrze modlitbu a vzájemné žehnání mezi sbory ve městě nebo v regionu, svědectví z různých sborů, povzbuzení, vyznání potřeby druhých církví a respektu k jejich službě. Během týdne se konají i přímluvy za konkrétní města a službu jednotlivých sborů.

připravila ARO, foto: archiv FS Teplice a FS Olomouc

Každý den pod zorným úhlem věčnosti

Za církevní historičkou Noemi Rejchrtovou (1940–2025)

Noemi Rejchrtová patřila k těm, na něž by se dalo snadněji zavzpomínat dlouze než krátce.

Byla významnou historičkou české reformace, nepsala chlřivě mnoho, ale o to vytríbeněji. Její kulturní rozhled, opřený i o vlastní múzický talent, byl vůbec široký a představoval podstatný rozměr její profesorské kvalifikace. K výkonu této funkce jí ostatně nechyběl ani reprezentativní vnější zjev. Ale podstatnější samozřejmě zůstal osobní charakter. Ten by v případě paní Noemi pravděpodobně zdůraznil kdekerý svědek, a oprávněně.

Na předním místě se vždy znovu připomíná její přívětivost. Do té míry, až by se vzpomínka snadno zabarvila poněkud barvotiskově. Památka zesnulé si však zaslouží, abychom se obraz pokusili přece jen trochu prohloubit.

Je jisté, že zmíněný rys její povahy se v neposlední řadě promítl do skutečnosti, že patřila k nejmírnějším zkoušejícím na celé fakultě. Studenti takový přístup vesměs oceňovali, ale uměli si ji také dobírat. Říkalo se mezi nimi, že kdo slíbí, že si dodatečně přečte, co u zkoušky neuměl, dostane od ní „dvojkou“ – a tomu, kdo neumí ani číst, ale slíbí, že s abecedou začne, udělí „trojku“. Někteří metodu „bílých šeků“ i zneužívali (zejména v oně dobrodružné době, kdy škola přestala být vyhrazena budoucím farářům). Dobrotivost učitelky si takové typy vykládaly spíše jako projev naivity. Ale mýlily se.

Paní Noemi jim naopak zhusta viděla rovnou do ledví; její pohled k tomu ostatně byl i psychologicky školen. Když se někdo proti projevené důvěře prohřešil a neprokázal zodpovědnost,

na niž apelovala, uměla to komentovat pepřnými (neříkám vulgárními!) výrazy. Přece však takové situace riskovala raději, než aby působila jako strohý soudce. Spíše se nechala podvést, než aby vynesla ukvapeně přísný ortel. Za tímto sklonem mohl stát i přirozený naturel, ale jistě jej posílily zkušenosti, jež na své dlouhé cestě do akademického prostředí nasbírala na místech, kde bylo drsněji zřejmé, jak těžký bývá život – a s jakou tvrdostí dovedou lidé na jeho nástrahy reagovat. Rádi i pod záminkami úsilí o spravedlnost a podobnými.

Noemi Rejchrtová

Noemi Rejchrtová neměla ráda klam ani sebeklam. Neunikalo jí, že cesty do pekel bývají dlážděny i sebeupřímněji míněnými dobrými ►

úmysly, a že také její rozhodnutí mívala i své neblahé účinky, někdy sama pozorovala. Svou osobní cestu a preference nevydávala za nejlepší vzor pro každého. Snad doufala, že vyváží přístup jiných, ale také věděla, že potřebuje být druhými vyvažována. Když si neosobovala soud, nezapomínala, že sama bude muset projít i tím nejvyšším. A opakovaně vyslovovala očekávání, že na posledním soudu jí nebude lehké.

Čímž jsme se dostali k prvku, který je pro učitele bohoslovců neméně důležitý než všechny kvality zmíněné v úvodu, jež bez jeho doprodu nenabývají své pravé ceny (a který není v rozporu s vědeckou metodičností snah „od-sunovat růžové brýle mámení z očí“): paní Noemi prožívala každý den „pod zorným úhlem věčnosti“. Přitom svou zbožnost neprojevovala okázale, ale střízlivě, ba v mnoha situacích i plaše. Ale ne ve všech. Stejně jako odhadla, že někdy je lépe mlčet než dělat Pánu Bohu ostudu, tak také věděla, že ve svůj čas a na svém místě má být křesťan vyznavačem, jenž svého Pána nezapírá. Vzpomínka mne znovu přenáší

do osvobozených, kypících, ale v mnohém i „divokých“ 90. let, kdy paní profesorka vypráví, jak opět jednou vybočila z obrázku usměvavé matičky: když při nesmyslné debatě s dálkovými studenty, hádajícími se o každé slovo, zaznělo z úst cynika bezostyšné rouhání, udeřila oběma rukama do lavice, až písíci pera nadskočila, a sezení uzavřela oznámením, že od příště už bude jen přednášet.

Svou vlastní laskavostí by se tedy paní Noemi nevychloubala. Převysoko by postavila především tu, o níž se zmínila v dopise, z něhož na závěr ocituji slova: „Stvořitel a Pán se mnou jednal nanejvýš laskavě. Vás vedl stejně laskavě, jen trochu jinak.“ Každého svým způsobem, ale Jeho otcovské náklonnosti smíme důvěřovat. I toto ujištění je dobrým odkazem zesnulé – a uměla nám je prostředkovat, ano, způsoby většinou velmi milými. Kéž je k ní její Soudce tak jemně vlídný, i v případných připomínkách!

Martin Wernisch, historik a pedagog (vedoucí Katedry církevních dějin ETF UK), foto: archiv ETF UK

GENERACE

Oddaný evangelík a pronikavý diagnostik církve

Za psychologem Pavlem Říčanem (1933–2024)

Zemřel na Hod Boží 2024. Psychologická obec se za ním ohlíží jako za jednou ze svých nejvýraznějších osobností, podobně i my evangelíci.

Obě stránky jeho osobnosti z nadsazu čtenář Českého bratra zná: oddaný evangelík, kterému na církvi záleží, je se svojí rodinou každou neděli v kostele, působí jako výpomocný kazatel. A píše neúnavně články, kterými se snaží církev upozornit na podstatná témata (to je ta diagnos-

tika). Třeba na to, že naše děti opouštějí na prahu puberty ve velké míře církve. To ho trápilo. Všiml si, že začátek bohoslužeb, při kterém jsou přítomny i děti (než odejdou do nedělní školy), obsahuje starobylé písně a biblické čtení, dětem nesrozumitelné. Nudí se a to může být jedna z příčin, proč posléze z kostela utíkají. Nazval svůj článek (ČB 7+8, 2013) provokativně „Příliš mnoho bible“.

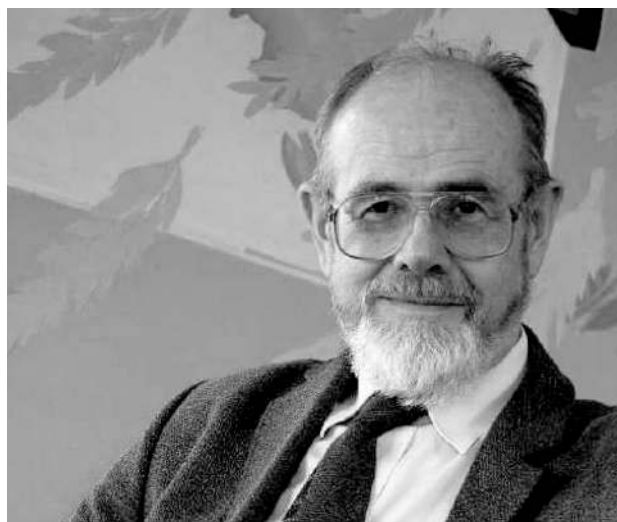
Říčan chtěl živou víru. Cíl spirituální výchovy dětí např. definoval: „Aby děti hledaly smysl

svého života v opravdových, upřímných a citově bohatých lidských vztazích... Děti soucitné, připravené pomáhat druhým, hledači pravdy o světě, ve kterém budou žít, i pravdy o sobě.“ Bible a dogmatika byly pro něj taky důležité – jako nástroje, které k tomuto vedou. Ve jménu tohoto cíle uvažoval o naší církvi: „Nevedeme si spíše jako ‚spolek přátel Ježíše Krista‘, pro který je spirituální praxe skoro jen folklórem dodržovaným z povinnosti či úcty k tradici?“

Bratr Říčan ten pronikavý pohled, který toho vidí více díky psychologii, zaměřoval i na sebe sama. Mluvil opakovaně a otevřeně o svém příběhu: byl synem a vnukem evangelického faráře (jeho otec Rudolf Říčan se posléze stal profesorem církevních dějin na naší teologické fakultě). Pavel také vystudoval teologii, po ní hned „utekl“ na psychologii, tu vystudoval a v oboru celý život pracoval. V církvi jsme jej začali zase potkávat v polovině 80. let. V rozhovoru pro časopis Reflex o tom řekl: „Religionistika mluví trochu ironicky o ‚božích vnoučatech‘, což jsou lidé, jejichž rodiče nábožensky žijí či žili s maximálním nasazením a mravní opravdovostí, ale současně s jakousi slepotou pro realitu rodinného i vlastního vnitřního života.“ Redaktor dodává: „Takže vy jste boží vnouče...“ „No ano. A taková výchova někdy vede k tomu, že se už dítě hodně zabývá samo sebou, smlouvá třeba se svým nelibostným svědomím a ve svém nitru leccos postřehne – ergo stává se takovým psychologickým samoukem. Celá moje psychologie je vlastně hledáním odpovědí na tyhle otázky z dětství. Zároveň je to ustavičná opozice a kritika autorit, které se tváří, že mají odpovědi na všechny otázky.“ Co vedlo ateistu Říčana po 25 letech zpět k Bohu a do církve? „Někdy v polovině osmdesátých let jsem se vrátil k víře svých otců, poté, co můj – abych to kulantně opsal – projekt autonomní humanistické seberealizace selhal...“

Tato cesta vedla k jeho zájmu o psychologii náboženství: oboru, který zkoumá chování

a prožívání věřícího (případně vůči víře se vymezujícího) člověka. Napsal první českou monografii *Psychologie náboženství* (2002), později přepracovanou osobnější verzi *Psychologie náboženství a spirituality* (2007). Specifickým plodem jeho cesty pak je kniha, kterou napsal společně s Pavlínou Janošovou: *Spirituální výchova v rodině* (2016). Z ní pocházejí oba citáty v třetím odstavci tohoto textu.

Pavel Říčan

Křesťanský rodič nebo prarodič tam najde cenné náměty, jak vést své děti. Třeba večer v modlitbě nebo jinak připomenout a bilancovat s dítětem prožitý den. Co má za sebou. Bilance pokud možno vděčná a s výhledem do budoucnosti. Významná je i bilance „plačtivá“, končí-li v laskavém a rozumějícím náruči. Třeba když si dívka postěžuje „kamarádky mě vynechaly“.

Pavel Říčan svým životem a myšlením čístil a prokysličoval naše evangelické vody. Díky tomu se nám v nich dnes lépe pluje. A, dá Bůh, poroste z nich lépe živá víra, o kterou mu tolik šlo.

Ivan Ryšavý, farář a psycholog, foto: archiv ČB

DIAKONIE

Paní Petra s klientem.

(foto: Diakonie ČCE)

Energie, která se vrací

Směna terénní pečovatelské služby

Paní Petra otvírá trezor plný klíčů. Vybírá jich pět. Pět klíčů, pět domácností, pět rodin, kterým dnes dopoledne pomůže. K výjezdům se chystají též její kolegyně z terénní pečovatelské služby Diakonie Valašské Meziříčí.

Venku panuje ještě tma. Ve světle kanceláře si všichni prohlíží karty klientů, které dnes mají na trase, a chystají si pomůcky potřebné k péči – hlavně rukavice a náivky. Na kartách je přesně popsáno, kde klienti bydlí, kontakty na ně a na jejich rodiny, trasy k nim a přesné popisy úkonů, se kterými potřebují dotyční pomoci. Paní Petra bude dnes dopoledne ve všech pěti domácnostech pomáhat s hygienou. Výjimkou při ranních a dopoledních výjezdech však nebývá ani příprava snídaně a pomoc s její konzumací.

Do terénu dnes spolu s paní Novotnou vyrazí i devět jejích kolegyně. Každá za den navštíví podle svého pracovního úvazku osm až třináct klientů. Kdo chce vykonávat terénní pečovatelskou službu, musí počítat s tím, že se přes den nezastaví. A měl by rád řídit auto – i na úzkých silničkách ve valašských kopcích za městem. S paní Petrou nás čeká první zastávka právě tam.

Spolehlivě nacvičeno

Když dorazíme na místo, teprve svítá. V jednoduchém venkovském stavení nás vítá manželský pár. Pánovi by nikdo netipoval sedmdesát. Šlachovitý sportovní muž si poslechem rádia oživuje školní ruštinu, umývá nádobí, vaří nám kávu a pouští se do debaty o krásách místní přírody a aktuálním stavu demokracie v naší zemi. Pomoc potřebuje jeho manželka. Po psychické nemoci se již nepostará o domácnost a nestačí ani na sebeobsahu. Péči o domácnost

převzal manžel. S péčí o tělesnou hygienu pomáhá dcera, která navštěvuje maminku jednou týdně, a terénní pečovatelská služba.

Proběhne to rychle. Pečovatelka Petra si natahuje hygienické rukavice a napustí lavor teplou vodou. V soukromí pak paní pomůže se vysvléknout. S pomocí žínky jí omyje celé tělo. Úkon mají obě dámy spolehlivě nacvičený. Nedělají ho poprvé. Poté se paní oblékne a za pomoci chodítka dorazí k nám do obýváku. Krátce přátelsky povídáme a obdivujeme vycházející slunce, které prosvětluje setmělou světnici. Zdržet se však nemůžeme dlouho. Máme před sebou cestu z kopců zpět do Valmezu. Dole na sídlišti nás čeká další manželský pár.

Humor zůstává

Pán už rok žije s demencí, manželka se o něj stará. Je velmi hubený – a to ho obě dámy chválí, že přibral. V noci bývá neklidný. Budí se, vstává, obléká se a někam odchází. To pak jeho paní musí vstát také, uklidnit ho a poslat znovu do postele. Přes den by zase naopak jenom ležel. Manželka ho musí k pohybu přesvědčovat. Ovšem nemůže na něj zhurta. Manžel pak bývá zlý. Když je venku hezky, sejdou pomalým krokem z patra dolů a obejdou procházkou panelák, kde bydlí.

Pán působí velmi uzavřeně, jako by byl ve svém světě. Přece jen ale trochu s okolím komunikuje. Hlavně humorem. Na návštěvu pečovatelky se těší. S jiskrou v oku jí říká „štíhlá dívčina“. Když mu pak Petra pomáhá ve sprše s hygienou celého těla, oba pokračují v žertování. Paní Petra mu navrhuje, ať otevřeně přizná, že je to pro něj mučení, což on ochotně potvrzuje. Na pozdější otázku, že to nemohl ►

myslet vážně, odpovídá „zcela vážně“ – ale jiskra z oka mu nemizí.

Po sprchování mu paní Petra promaže ty části těla, které to potřebují, a pomalu se loučíme. V dalších domácnostech probíhají návštěvy podobně. Navštívíme maminku s dcerou, obě v důchodovém věku. Poté učitelský manželský pár, kde se zejména od pána dozvíme mnoho o jeho bohatýrském mládí, kdy v devatenácti letech začínal v kraji učitelovat. Nakonec paní Petra pomůže se sprchováním muži, který zůstává dopoledne na lůžku doma sám. Rodina dorazí až dopoledne z práce.

Občas vás to pohltí

Vracíme se na centrálu pečovatelské služby ve Valmezu, kde paní Petra před odpolední směnou sepiše stručné zprávy o proběhlých návštěvách. Cestou vypráví, co ji drží u práce terénní pečovatelky. Někdy totiž bývá psychicky náročná. Zejména když někdo z klientů umírá. „Můžete mít profesionální přístup, jakkoliv natrénovaný, ale občas vás to pohltí,“ říká. Umírání někdy trvá dlouho, bývá náročné a člověk se neubrání otázkám, jaký má vlastně smysl. I proto se pečovatelky u klientů střídají. Nikdy dlouhodobě nenavštěvují ty samé domácnosti. Klientům takové změny také prospívají. Co pečovatelka (nebo i pečovatel, v týmu je jeden

muž), to jiná osobnost, jiný styl a jiné informace.

Různost prostředí, radost klientů i jejich blízkých z toho, že v náročném životním období nezůstávají sami – to je pak zase podle paní Petry odměna, za kterou celá ta námaha stojí. Vedle zdravotnických a pečovatelských znalostí se k ní hodí schopnost naslouchat. „Vyslechla jsem už takových příběhů, že by to vydalo na knížku,“ říká paní Petra. „I když – mnohé z nich asi nejsou publikovatelné,“ dodává se smíchem. Potřeba je i empatie. Schopnost vcítit se do klientů, kdy jim opravdu není dobře a tomu se přizpůsobit, nebo i schopnost rozpoznat, kdy péči chtějí lehce zneužívat (každý z nás k tomu má sklony) a v tom se jim nepodřídít. U lidí s demencí je pak třeba vycítit, kdy nemá smysl uvádět je do reality, protože to pro ně bývá zneklidňující, a naopak je v rozhovoru následovat do jejich světa. Kdo se umí do svých klientů takto vžít, tomu se pak energie investovaná do namáhavé práce vrací.

Při přejezdech od domácnosti k domácnosti může také člověk celoročně pozorovat přírodu, která je na Valašsku malebná. „Vždyť se podívejte, jak je dneska krásně,“ říká paní Petra při pohledu na zářivé barvy podzimních listnáčů, kolem kterých projíždíme.

Adam Šůra, foto: archiv Diakonie ČCE

Na konci roku 2024 byla založena Diakonie Ukrajina

V Charkově a okolí operuje také mobilní krizový tým

Po dobu čtyř let žijí lidé na Ukrajině v obavách o své životy a budoucnost. Ruská invaze si vyžádala nespočet lidských obětí, zničená města i životy jednotlivců a rodin. I díky štědrosti a podpoře českých dárců, včetně desítek farních sborů Českobratrské církve evangelické a jejích členů, může Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE zajišťovat teplé jídlo, opravy budov či psychologickou podporu všem, kdo v zemi zůstávají. Úsilí pomáhat dál neustává, ba naopak. Svou činnost česká Diakonie na konci loňského roku rozšířila založením samostatné Diakonie Ukrajina.

Od roku 2022 spolupracuje Diakonie ČCE na Ukrajině s místním partnerem, charitativní organizací Myrne Nebo, která působí v oblasti Charkova, v Chersonu a v okolí obou měst, jež se nachází na okraji hranic válečné fronty.

Společně se jim daří zajistit dodávky teplého jídla nebo potravinových balíčků především starším lidem a rodinám s dětmi. Jen za rok 2024 se podařilo uvařit a vydat 106 047 porcí teplého jídla. Probíhají také nutné opravy domů a bytů, jež poničily rakety. V uplynulém roce se podařilo provést lehké rekonstrukce a zachovat 395 domů.

V Charkově a okolí operuje od jara 2024 také mobilní krizový tým. Vyráží v okamžiku, kdy je zasažena třeba obytná čtvrť a je potřeba drobně ošetřit nebo převést ty, jejichž domov zasáhly například dronové útoky. Převáženi jsou také rodiny nebo starší a nemocní lidé, pokud se pro ně

pobyt v jejich dosavadních obydlích stává příliš nebezpečným a život ohrožujícím. V neposlední řadě je velká pozornost věnována psychosociální podpoře.

předávání potravinových balíčků (listopad 2024)

Stejně jako během zářijových povodní na Jesenicku, kam Diakonie ČCE vyslala dobrovolníky a s nimi i krizové interventy, aby alespoň na chvíli ulehčovali situaci těm, jimž velká voda ►

vzala domov nebo ho poškodila, je naprosto zřetelné, že děti i dospělí, kteří na Ukrajině zůstávají, potřebují kromě materiální pomoci hlavně psychologickou péči. Povzbuzení. Naučit se pracovat s každodenním strachem a obavami. Vyrovnávat se s prožívanými těžkostmi.

*příjezd krizového týmu po výbuchu v oblasti
Charkova*

Proto Diakonie podporuje provoz dětských center a zejména poskytování tzv. EMDR terapie. Touto psychoterapeutickou metodou určenou především k řešení nezpracovaných traumatických životních zkušeností a zážitků prošlo v charkovském centru doposud 327 klientů.

Potřeba pomoci nyní a snad i v blízké budoucnosti po skončení války, kdy se bude země

uzdravovat ze všech útrap a lidé Ukrajiny budou obnovovat své domovy, životy i vztahy, je jednoznačná. Aby mohla Diakonie ČCE rozšířit své aktivity a získávat finanční prostředky i z dalších zdrojů než jen od českých dárců či českého ministerstva zahraničních věcí, rozhodla se založit a vybudovat samostatnou Diakonii Ukrajina.

Datum jejího založení lze datovat k 27. listopadu 2024, kdy byla Diakonie Ukrajina zaregistrována s oficiálním sídlem v Kyjevě. V letošním roce bude pokračovat spolupráce s organizací Myrne Nebo a nově přibudou aktivity v Poltavě, městě vzdáleném asi 120 km západně od Charkova.

Diakonie společně s neziskovou organizací Naše cesta zajistí jednak opět dodání potravinových balíčků složených z trvanlivých potravin, konzerv, těstovin, oleje atd., jednak školní výuku pro místní děti, které se už několik let učí online. Jsou tak stále zavřeny doma a s ostatními vrstevníky se moc nesetkávají.

Pronajaté prostory v bezpečnější sklepní části domu se stanou přívětivým místem, kde budou dva učitelé pečovat o vzdělávání i volnočasové aktivity dětí. Navíc budou dva psychologové poskytovat tolik potřebnou podporu jak dětem, tak i dospělým.

V současné době nelze předvídat, jak se bude konflikt na Ukrajině vyvíjet v nejbližších týdnech, měsících či dokonce letech. Na Ukrajině zůstává téměř 15 milionů dospělých a dětí, kteří stále potřebují pomoc. Diakonie ČCE i Diakonie Ukrajina ve svém úsilí takovou pomoc zajistit rozhodně nepolevují.

Jitka Kozubková, Středisko humanitární
a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE

MISIE

Průkopnictví: Když nasloucháme kontextu

Přinést kostel k těm, kteří nepřijdou do kostela

Jak vypadá typický účastník nedělních bohoslužeb v našem sboru? Kdybychom na chvíli odložili náš dobře vychovaný ostych ze zobecňování, věřím, že bychom k této otázce pár možných odpovědí našli. Každý evangelický sbor má svá přirozená specifika a atmosféru, která chtě nechtě určitý typ lidí přitahuje více.

Je otázkou, jak moc jsme si naši konkrétní „společenské normy“ vědomi – stejně jako si ryby ve známém bonmotu vůbec neuvědomují, že plavou ve vodě, často si už ani my nejsme vědomi, v jakém prostředí se vlastně pohybujeme v našich sborech.

Při zakládání a budování průkopnických míst je ale otázka společné kultury a onoho (potenciálního) „typického návštěvníka“ zásadní. Prvním průkopnickým krokem totiž je: trpělivě naslouchat kontextu, do kterého chci nové místo umístit. Co se v dané městské čtvrti řeší? Co tu místní „pálí“, kde se rádi setkávají, co dělají o víkendech? Nebo: jaké životní potřeby mají lidé, kterým se chceme věnovat – ať už jsou to děti, rodiče, studenti či senioři – a jak konkrétně bychom jim mohli evangelium předávat jejich specifickým jazykem?

Tyto a další otázky průkopníkům pomáhají určit, s jakou cílovou skupinou chtějí pracovat. Samozřejmě, přijít může kdokoli – ale zaměření se na určitou lokalitu nebo na věkovou či

sociální skupinu výrazně pomáhá při plánování aktivit a tvorbě komunity.

i takto se dá slavit večeře Páně

LUX – dvě cesty pro mladé dospělé

Jak může taková práce s cílovou skupinou vypadat, budu ilustrovat na příkladu z nizozemského Den Haagu. Místní mladí evangelíci řešili, jak by pozvali své kamarády do kostela – uvědomovali si, jak nesrozumitelné pro jejich soukmenovce jsou klasické bohoslužby. „A tak když nepřijdou k nám, řekli jsme si, že kostel jednoduše zkusíme přinést k nim,“ vypráví mi nad šálkem kávy v neděli ráno sympatický třicátník Rik Zwalua. ►

Právě Rik pak se svými přáteli založil průkopnické místo nazvané LUX Academy. „Inspiraci jsme hledali v populárních časopisech nebo u kolegů a kamarádů. Ptali jsme se jich, co by jim takový ideální soudobý kostel mohl dát. Naším cílem se následně stalo vytvořit místo, kde si mladí dospělí mohou v bezpečném prostředí odpovídat na ty zásadní životní otázky: co má v mém životě smysl? Co ho udělá dobrým, co stojí za to? Kde najdu skutečný odpočinek? Začali jsme s workshopy, diskuzemi nad literaturou či tématy, která zrovna hýbají společností, zvali jsme zajímavé hosty, pořádali koncerty a výstavy. A světe div se, ono to fungovalo.“

Pandemie vše zpomalila a když opadla, ukázala se potřeba po hlubším setkávání. Kromě již ozkoušených otevřených večerů, které probíhaly v místním divadle, proto spustili paralelní a více „křesťansko-kostelní“ projekt – LUX Community. „Zatímco v Academy se snažíme co nejméně používat křesťanské fráze a spoléháme na to, že se s druhými potkáme někde na sdílené hlubinné lidské existenci, v Community

počítáme s tím, že se zapojí lidé, kteří již mají do křesťanské víry nakročeno nebo se k ní třeba po nějaké době vracejí.“

Když s Rikem dopijeme kávu a začnou bohoslužby (až v 11 hodin dopoledne), všimnu si tří hlavních znaků: velmi jednoduchá liturgie (jedno biblické čtení, vstává se jen na písně); po kázání je prostor pro diskuzi v lavicích; hudba je profesionální a soudobá (a nejen křesťanská). Během ohlášek se dozvím, že vedle nedělních bohoslužeb ještě pod hlavičkou Community během týdne běží menší večerní skupinky nad jídlem a Biblií.

Tým, který LUX vede, si svou cílovou skupinu vybral a vše jí přizpůsobil – od letošního roku přestává být průkopnickým místem a stává se již soběstačným sborem v rámci nizozemské protestantské církve. „Nejsnazší je věnovat se těm, mezi které se sami počítáte,“ říká mi pak ještě v telefonu Rik. „A ještě jedna rada – bez kvalitního fotografa a dobré propagace na sítích bychom to nedali!“

Jordan Tomeš, foto: Rik Zwalua

DOPISY ČTENÁŘŮ

A přece jsem na to nezůstal sám

České sdružení obětí dopravních nehod mi pomohlo postavit se na nohy

Dne 29. prosince 2024 uplynulo již 20 let od tragické nehody, kdy jsem byl na jedné straně já se svojí ženou a dvěma dcerami a na straně druhé zemřela na místě žena a po tři čtvrtě roku zápasu o život i její muž. Nechci nyní rozebírat detaily samotné události, jak v onu chvíli po sobě následovaly, co bylo příčinou a jakou míru zavinění kdo nesl. Rád bych se soustředil na to, co následovalo.

Zděšení, hrůza, strach, úzkost, bolest, sevržení, bezmoc – všecko dohromady. Ve zlomku

vteřiny se život obrátil naruby. Přítomen byl však i jeden pozitivní pocit – moje žena a naše dcery zůstaly naživu! Ach... Ani po tak dlouhé době se mi o tom nemluví snadno, hluboká rána ještě nesrostla.

Tato tragická nehoda způsobila nejen ztrátu dvou drahocenných životů. Přivodila bolest mnoha dalším lidem, nejbližší rodině, dětem, sourozencům, řadě dalších příbuzných, spoustě známých, sousedům. Možná postihla několik desítek lidí, možná i více, a někteří se

s tím třeba dosud nevyrovnali. Je to pravděpodobné.

Hluboce zasáhla ale také nás, naši rodinu, mne. Následovalo vyšetřování, dokazování, expertizy, obvinění, odsouzení i vynesení trestu. A aby toho nebylo málo, prošli jsme si při tom ještě strachem o život naší nejmladší dcery, když utrpěla těžký úraz hlavy a i ona bojovala o život. Tři měsíce po naší nehodě ji totiž na přechodu pro chodce srazil autobus. Prožívali jsme těžké období. Cítil jsem ale velikou podporu v naší nejbližší rodině i mezi přáteli. Některé vztahy se upevnily, jiné se rozpadly, bohužel. Ani můj farář pravděpodobně neunesl tíhu mého trápení, neboť se mi přes několik pokusů nepodařilo vejít v jeho slyšení. Nechci nikomu nic vyčítat. Dnes už ne. Tenkrát jsem po tom prahnul, potřeboval jsem to. Dnes vím, že i farář je jen člověk z masa a kostí a nemusí mít v takové situaci schopnost k naslouchání.

Co ve mně ale zanechalo hluboký dojem a dodnes hmatatelně cítím, bylo setkání s docela cizími lidmi, s manželi Vondruškovými. Nikdy jsem je neviděl, nikdy jsem o nich ani neslyšel. Až můj právník mě k nim nasměroval. Že prý jsou zakladateli Českého sdružení obětí dopravních nehod (ČSODN) a dělají skvělou práci. Dobře mi poradil, když se mi nepodařilo navázat kontakt s pozůstalou rodinou, které jsem chtěl věnovat drobný příspěvek na nejnutnější výdaje. Mohl jsem ho tedy svěřit aspoň jim.

Až když jsem vstoupil do jejich domu a pověděl jim, kdo jsem a proč přicházím, dověděl jsem se, že asi před rokem se právě oni stali obětí dopravní nehody. Cizím zaviněním, přišli o svoji dospělou dceru. Dodnes se divím, že se mnou nevyrazili dveře. Já, viník nehody! Namísto toho jsem u nich našel utěšení. Postupem času mezi námi zavládl korektně přátelský vztah, který trvá dodnes. Stejně tak i s dalšími

členy a spolupracovníky ČSODN. Díky nim jsem mohl přispět svým dílem a účastnit se nej-různějších preventivních projektů, pravidelně se setkávat a být třeba nápomocen dalším lidem podobného osudu. Všechno to mi pomáhalo stavět se na nohy.

Málokdo ví, že takové sdružení vůbec existuje. Není velké, čítá v podstatě pár lidí, ale dělá velkou práci. Jejich hlavní činností je snaha o podporu obětí dopravních nehod, těch, kteří ztratili své blízké, a jejich rodin. Poskytuje psychosociální podporu, spolupracuje s řadou odborníků, mj. z oblasti právní, a pomáhá orientovat se v této složité problematice. Klíčové však je, že jsou to lidi, kteří se umí člověku neobyčejně přiblížit. Právě v tak svízelné situaci, jako je ztráta blízkého člověka. Sami totiž dobře vědí, co to znamená.

Nikdo z nás netuší, nikdo si nemůže být jist, že ho něco takového nemůže potkat, ani já ne. Jak je dobré potom vědět, kde hledat pomoc. Já jsem na to ale sám nezůstal, měl jsem kolem sebe spoustu skvělých lidí a Pána Boha, kráčel přede mnou...

Jan Hamr, foto: pexels.com

S respektem, soucítěním a ohleduplností

Most mezi římskokatolickou církví a LGBT+ komunitou

V létě 2016 ve floridském Orlando ozbrojený člověk zaútočil v nočním klubu místní gay komunity a zavraždil 49 lidí. Jednalo se o největší masovou vraždu v historii Spojených států. Miliony lidí naplnil smutek a projevíli LGBT+ komunitě svou podporu.

I představitelé katolické církve vyjádřili zármutek. Ale jen minimální počet z 250 katolických biskupů použilo slovo „gay“ nebo „LGBT+“. Jen minimum biskupů způsobem své reakce vyjádřilo, že tuto komunitu berou na vědomí, že se o ní odvažují mluvit.

Tato událost a hlavně reakce katolické církve na ni byly bezprostředním impulzem k napsání knihy. Její autor, jezuitský kněz James Martin, má s lidmi „z obou stran mostu“ bohaté zkušenosti. S lidmi z LGBT+ komunity i s představiteli církve na různých úrovních hierarchie se často setkává.

Jaký most by James Martin rád stavěl? Vychází ze stávajícího katechismu katolické církve.

Nechce žádnou revoluci, ale kultivaci způsobu jednání. V katechismu se píše, že církev by měla k LGBT+ komunitě přistupovat s respektem, soucítěním a ohleduplností (článek 2358; *ob-servantia, compassio, suavitas*). Podobně, píše autor, by lidé této komunity měli přistupovat k církvi.

Když mluví autor o „církvi“, má na mysli zvláště její představitele, církev oficiální, která je často odmítavá, kritická, nesoucenná. Hlavní odpovědnost je na biskupech, kněžích a dalších představitelích církve. Na Jamese Martina se například obrátila jedna žena zaměstnaná v hospici s prosbou o doporučení soucenného kněze, který by byl ochoten posloužit svátostí nemocných pacientovi na pokraji smrti. Místní kněz se to zdráhá učinit, protože nemocný muž je gay.

Most, o který autor usiluje, je třeba stavět z obou stran. Obě strany mají hledat, co je respekt, soucenní a ohleduplnost.

1. Směr od církve k LGBT+ katolíkům

Rovnoprávným členem církve se člověk stává skrze křest. Jsme si rovni, hledejme společnou řeč. K respektování patří i to, že o druhém mluvím tak, jak on chce, nazývám věci jmény pro druhou stranu přijatelnými. Když Ježíš mluvil k rybářům, zval je, aby se stali rybáři lidí, ne stavěli domů.

Měli bychom být vděční za talenty a přínos lidí bez ohledu na to, jací jsou. Autor vyzývá k naslouchání. Sám slyšel mnoho příběhů, několik jich v knize se čtenářem sdílí. Až když jsme ochotni naslouchat, dovíme se hloubku osobního příběhu, setkáme se, můžeme za-

slechnout i volání o pomoc, prosbu o modlitbu.

Čtenáři jsou nabídnuta také statistická čísla, například ohledně sebevraždnosti mladých LGBT+ lidí.

2. Směr od LGBT+ katolíků k církvi

I toto jednání a vidění by se mělo dít s respektem, soucítěním a ohleduplností. Církve není „jen špatná“. Autor knihy usiluje o stavění mostu, hledání společné cesty, otevírání rozhovoru. A to vše v rámci stávajícího učení katolické církve. Hledá možnosti, jak být v jedné církvi spolu v různosti. Biblická výzva k modlitbě za nepřátele může znít i do těchto napjatých vztahů. Možná je třeba ještě institucionální církvi dopřát čas. Čas k vzájemnému poznání. Když se nám za někoho těžko modlí, může pomoci prosba, abych daného člověka mohl vidět tak, jak ho vidí Bůh.

3. Biblické texty k přemýšlení a modlitbě

Tato část knihy mi přijde nejlepší. Autor nezapře své jezuitské zakotvení a zve nás k ignaciánskému vstupu do biblických příběhů a textů. V 1K 12 se zamýšlíme nad různými dary dů-

ležitými pro celek společenství. V podobenství o milosrdném Samařanovi si uvědomíme, jak potřebný je člověk, kterého jsme odsuzovali. Zachheus je jedním z těch, komu dav lidí brání setkat se s Ježíšem. Víra římského setníka, cizince, překvapí i samotného Ježíše. Učedník Petr je opětovně povoláván i poté, co se ukáže, jak je nedokonalý; s lidmi opovrhovanou samařskou ženou u studny se Ježíš mluvit neostýchá (Jan 4). Podle zkušeností Jamese Martina nejvíce ze všech biblických textů LGBT+ lidi, jejich rodiny i přátele oslovuje žalm 139. Každého z nás Hospodin utvořil už v lůně matky jako obdivuhodné stvoření.

Na konci knihy se můžeme připojit k modlitbě „ve dnech, kdy cítím odmítnutí“. V něčem je vztah ČCE k LGBT+ lidem dál, ale potřeba mostu, po kterém by se dobře chodilo lidem různým, je i zde. Díky za knihu, díky za podněty k přemýšlení, práci i modlitbě.

Martin, James: Most mezi římskokatolickou církví a LGBTQ+ komunitou. České Budějovice, Petrinum 2024, 128 s.

Lenka Řidzoňová

UPOUTÁVKA

Století plné života

Blahoslavův dům v Brně oslavil sto let od postavení

Evangelický sbor Brno II vydal ke stému výročí postavení svého chrámu Páně – Blahoslavova domu – elegantní publikaci. Na jejím vzniku má největší zásluhu Marta Procházková, která s malým týmem spolupracovníků po tři roky procházela archivy a kroniky, oslovovala pamětníky a žádala z nich příspěvky, shromažďovala vzpomínky, obrázky a fotky. Opravdu úctyhodné dílo.

V úvodu se dozvíme o sbírání peněz, o záměrech a stavbě Blahoslavova domu, který měl být dokončen v roce 1923 – ke 400. výročí narození významného Moravana Jana Blahoslava, ale nakonec byl slavnostně otevřen o rok později, v prosinci 1924.

Vzpomínky na roky první republiky a léta válečná jsou dojemné i dramatické. Dýchne na nás syrová historie českoněmeckého Brna ►

i doba rozkvětu sboru za faráře Viktora Hájka.

Na totalitu jsou vzpomínky čerstvější a od dosud žijících pamětníků. Jsou to léta i moji mladosti, jak si je pamatuji za farářů Šebesty a Heryána. Dorost, sdružení mládeže, výlety do lesů v okolí Brna nebo s bruslemi na zamrzlou Brněnskou přehradu, večírky v Losově sále, ping-pong, volejbal na dvorku, zpívání v pěveckém sboru i s kytarami do ochraptění. A hlavně parta lidí, která toho tolik dala všem zúčastněným, a citlivé vedení farářů, kteří to neměli pod církevními tajemníky vůbec lehké. (Však knížka je věnována k devadesátinám faráře Evě Pilátové, která v tomto sboru prožila téměř celý svůj život.)

Další část se věnuje vzpomínkám na aktivitu po sametové revoluci. Ke stávajícím se přidaly Noci kostelů s vyhlášeným smažením palačinek, šachové turnaje, Bienále pro Diakonii, mateřský klub nebo dětský klub Dvojka. Svou originalitou se zapsaly muzikály a vánoční hry. Přidala se spolupráce s diakonií, podpora potřebných i aktuální pomoc uprchlíkům z válkou trápené Ukrajiny. Nespočet hodin dobrovolnické práce, shromáždění, schůzek a domluv, akcí církevních i kulturních.

K tomu si připočteme všechny nedělní a sváteční bohoslužby za sto let, křty, svatby a pohřby, setkání, která vyústila ve studia teologie, v manželské svazky nebo celoživotní přátelství. To je takové klubko vztahů a vzpomínek, že na 400 stránkách této knihy se mohl ocitnout jen zlomek z nich. Vypovídá o živém společenství,

o tisících příchozích, kteří za sto let prošli Blahoslavovým domem a nechali se ovlivnit tím, čím tento dům dýchal a dýchá.

Na konci najdeme pečlivě sestavené seznamy těch, kteří ve sboru působili, použitou literaturu, prameny i jmenný rejstřík. Profesionální zpracování doplňuje moderní vtipná grafika se spoustou vložených fotografií a obrázků.

Zájemci si mohou koupit tuto podařenou publikaci osobně ve sboru ČCE Brno II, Lidická 79, nebo objednat ve farní kanceláři na telefonu 541 212 469 (po a st 8.30–11.30), případně na brno-ii@evangnet.cz. Stojí 400 Kč.

Procházková, Marta a kol.: Blahoslavův dům v Brně – 100 let od postavení, Farní sbor ČCE v Brně II, 2024, 416 s.

Daniela Ženatá

POSLEDNÍ SLOVO

Chuťová paměť

Razím již nějakou dobu tezi, že nás v jedné církvi i napříč církvemi zásadně nerozdělují naše teologická či filozofická přesvědčení. Tím, čím se podle mého mínění nejvíc

lišíme a pro co si také někdy na život a na smrt nerozumíme, jsou naše osobnostní preference a to, co chápeme pod slovem kultura.

Existuje něco, čemu se říká chuťová paměť. Neseme si ji od raného dětství z toho, jak jsme byli vychováni. Máme své preferované chutě, struktury, barvy, vůně i pachy, a ze stovky stejně připravených jídel nám chutnají dvě – to, které nám připravila naše matka, a to, které naučila naprosto shodně dělat nás. Tahle paměť, s níž se nedá nic dělat, se týká také intimních věcí, péče o tělo a duši a hygieny v nejširším slova smyslu. Je těžké, ba nemožné tohle v dospělosti změnit, i když se občas stane, že do portfolio jídel, která milujeme, občas přibude to, které jsme poznali v zahraničí. Tam na nás čekalo, tam si nás našlo. Můžeme se pochopitelně zlepšovat v čemkoliv, dokonce i v oblasti ryze intimní, ale to, jak se chováme ke svému partnerovi a co je pro nás v tomto směru klíčové (a posvátné), v nás zakořenilo už v našem raném dětství. S lehkostí racka vznášejícího se nad loděmi dokážeme vést spory o politice, sportu nebo třeba genderu. O tom, co máme hluboce zažitě v našem chování a srdci a co opravdu tvoří naši osobnost, se hádat nelze. Sáhne-li druhým na tuto jejich intimitu, dopadne to vždycky špatně.

V mé katolické bublině se nemalá část mých bratrů a sester vydala zpátky směrem do minulosti. Živí se různými nostalgiemi a pohádkovými představami o tom, jak to kdysi bylo skvělé. Jak byla příroda panensky krásná, společnost harmonická a většinově křesťanská, všechno běželo v rytmu Božích pořádků a každému bylo vyměřeno podle jeho zásluh. Pokud se na tyto nostalgie, které někteří lidé zdědili po rodičích, naroubuje víra nebo filozofie, obvykle tím končí možnost vzájemné rozpravy a obohacení. Nejsou to už jen chutě a vůně, ale nostalgie víry a filozofie, proti nimž se vlastně ani nic namítat nedá. S tím, že se někomu líbí doba svatého Tomáše Akvinského nebo Tridentského koncilu, nemůžeme udělat nic. Existuje sice maličká, ale přece jen nějaká naděje, že lidé změní své politické postoje nebo estetický vkus. Pokud ale někdo věří nebo sám sebe donekonečna přesvědčuje, že tehdy v tom „zlatém věku“ bylo ve

věcech víry, teologie a filozofie řečeno vše podstatné, chápou, že svět ani církve dneška v tom nemohou v ničem konkurovat. Člověk, který miluje pouze svíčkovou své maminky a žádnou jinou nepozře, nevezme zavděk chobotnicí, i kdyby mu ji připravil nejlepší kuchař z Neapole. Ten, kdo si zamiloval obraz Boha, který není ani tak láska a odpuštění jako spíš voják udílející rozkazy a policajt kontrolující jejich provedení, bude rozpačitý z toho, jak třeba o Bohu mluví papež František nebo jak o něm psali naši teologové Vladimír Boublík, Karel Skalický nebo německá spisovatelka Dorothee Sölle.

Nevadí mi říct, že i jako křesťané někdy poznáváme dost odlišnou podobu kultu a že naše pojetí Boha je občas tak jiné, že jde vlastně o dvě různá náboženství. Neměli bychom se nikdy navzájem nutit jíst to, co nám nechutná, a neměli bychom se ad absurdum přesvědčovat o pravdách, které ten druhý zkrátka nemůže přijmout. Je tolik jiných věcí, na kterých se můžeme domluvit a sejít ke vzájemné spolupráci. Nemusíme sedět ve stejných kostelních lavicích. Můžeme jít společně zasadit strom nebo vyspravit Boží muka na cestě z města. Nezdá se mi, že by to bylo něco míň než debaty o tom, co bez zásahu Boží milosti či přímo bez zázraku nemůžeme změnit.

Zdeněk A. Eminger foto: pexels.com

Zimní kontrpunkt. (Sněhové pláňe kolem Pohledů na Vysočině, 20. 1. 2025.)

foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

detail křtitelnice v evangelickém kostele v Praze-Střešovicích

foto: ARo

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka březnového čísla

ČB 3/2025 je 23. 2. 2025.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Tělo a víra.

Univerzita
Karlova

Přihlaste se k přijímacímu řízení na Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy

Přihlášky přijímáme do 31. března 2025!

Bakalářské programy

- Sociální a pastorační práce
- Teologie křesťanských tradic
- Evangelická teologie
- Protestant Theology

Magisterské programy

- Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonia
- Evangelická teologie

www.etf.cuni.cz
[@etfunikarlova](https://www.facebook.com/etfunikarlova)
[@etf_unikarlova](https://www.instagram.com/etf_unikarlova)

Evangelická teologická
fakulta
Univerzita Karlova

EVANGELICKÁ CÍRKEV VYHLAŠUJE POD ZÁŠTITOU
PŘEDSEDY SENÁTU MILOŠE VYSTRČILA 4. ROČNÍK
LITERÁRNÍ SOUTĚŽE PRO ŽÁKY A STUDENTY NA TÉMA:

DŮSTOJNOST VE CHVÍLÍCH, KDY ZTRATÍME PŮDU POD NOHAMA

JSME RÁDI, KDYŽ MÁME ZÁZEMÍ A NIC NÁM NESCHÁZÍ. ALE CO
KDYŽ O NĚJ PŘIJDEME? KDYŽ ZTRATÍME DOMOV, BLÍZKÉ, SVŮJ
KOMFORT... ? DOKÁŽEME SI ZACHOVAT DŮSTOJNOST?
A UMÍME DŮSTOJNĚ JEDNAT S TĚMI, KTEŘÍ ZTRATILI PŮDU POD
NOHAMA? S LIDMI BEZ DOMOVA, S LIDMI NA ÚTĚKU PŘED
VÁLKOU, S TĚMI, KTEŘÍ PŘIŠLI O SOCIÁLNÍ STATUS, O PRÁCI...?

SOUTĚŽNÍ TEXTY LZE ODEVZDÁVAT VE 2 VĚKOVÝCH KATEGORIÍCH, VŽDY
ČESKY NEBO UKRAJINSKY:

V MLADŠÍ KATEGORII 10-15 LET PŘIJÍMÁME VYPRÁVĚNÍ, ÚVAHU ČI ESEJ
A PRO NEJLEPŠÍ PRÁCE MÁME VĚCNÉ CENY: ELEKTRONIKU, KNIHY ATD.
VE STARŠÍ KATEGORII 16-21 LET LZE ODEVZDAT ESEJ ČI ÚVAHU A AUTOŘI
3 NEJLEPŠÍCH SOUTĚŽNÍCH PRACÍ SI ODNEŠOU FINANČNÍ ODMĚNY
5.000, 3.000 A 2.000 KČ.

VÍTĚZE VYHLÁSÍME A OCENĚNÍ PŘEDÁME 25. BŘEZNA 2025 NA
LIDSKOPRÁVNÍ KONFERENCI NA PŮDĚ SENÁTU PARLAMENTU ČR.

PŘIHLÁŠKU I PRÁCE PŘIJÍMÁME VÝHRADNĚ ELEKTRONICKY,
A TO DO 25. 2. 2025 NA [E-CIRKEV.CZ/SOUTEZ](https://e-cirkev.cz/soutez).
TAM TAKÉ NAJDETE PŘESNÁ PRAVIDLA.